

Behörigheten mellan riket och landskapet Åland gällande jordbrukets olika stödformer

Slutrapport, Helsingfors 2006

Till jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte 20.8.2004 en arbetsgrupp med uppgift att utreda och uppgöra förslag till behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland gällande tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd och kommande liknande stödformer (bilaga 1). Till arbetsgruppens ordförande utnämndes lantbruksråd Helena Serén från jord- och skogsbruksministeriet och till medlemmar inspektionråd Hanna Nikkilä och överinspektör Juha Vanhatalo från jord- och skogsbruksministeriet, specialsakkunnig Jannika Enegren-Åberg från justitieministeriet och finanschef Dan E Eriksson, byråchef Sölve Högman samt avdelningsjurist Susanne Andersson från Ålands landskapsregering. Överinspektör Tiina Pääsky har ersatt Juha Vanhatalo från och med 9.11.2005, sedan Vanhatalo övergått till andra uppgifter.

Som arbetsgruppens sekreterare har fungerat överinspektör Jukka Jovila 20.8.2004-9.2.2005 och Sölve Högman 20.8.2004-16.3.2005 samt överinspektör Michael Nylund från och med 16.3.2005.

Behörighetsfrågan gällande tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd och tilläggsdelen till stödet för mindre gynnade områden samt behörighetsfrågan gällande tvärvillkor som träder i kraft år 2005 skulle vara utredd före 30.10.2004. Till övriga delar skulle arbetet vara slutfört senast 30.6.2005. Den utsatta tiden för uppdraget har förlängts två gånger och går ut 31.12.2005.

Arbetsgruppen skulle klargöra hur arbetsuppgifter och finansieringsfrågor inom jordbrukspolitiken i praktiken skall fördelas mellan staten och landskapet angående tilläggsdelen till miljöstöd, det förhöjda LFA-stödet och övriga aktuella förändringar med anledning av reformen av de nationella stöden samt jordbruksreformen gällande CAP-stöden.

Arbetsgruppen har konstaterat att behörighetsfördelningen i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) gällande jordbruksstöd på grund av den utveckling som skett inom jordbrukspolitiken är svårtillämplig på de befintliga stödformerna, eftersom dessa innehåller element från både rikets och landskapets behörighetsområde. Arbetsgruppen har övervägt behovet av ändring av självstyrelselagen men har, mot bakgrunden av sitt mandat, beslutat att inte nu föreslå några ändringar. Arbetsgruppen anser dock att det finns skäl att i ett annat sammanhang grundligt dryfta behovet av en ändring av självstyrelselagens behörighetsfördelning.

Tyngdpunkten för arbetsgruppens arbete har lagts på utredningen av behörighetsförhållanden med tanke på den kommande program- och finansieringsperioden som börjar år 2007. Arbetsgruppen har sammanträtt femton gånger.

Arbetsgruppen anser att:

Sådana åtgärder som regleras av EU:s förordning om landsbygdsutveckling i huvudsak skall anses tillhöra landskapets lagstiftningsbehörighet, med undantag av vissa områden som enligt andra grunder i självstyrelselagen kan hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet;

Sådana åtgärder som regleras av EU:s förordning om gårdsstöd i huvudsak skall anses höra till rikets lagstiftningsbehörighet, med

undantag av vissa områden som enligt självstyrelselagen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet;

Landskapet har behörigheten visavi ibruktagandet av statligt stöd i form av en nationell tilläggsdel till miljö- och LFA- stödet;

Behörighetsfördelningen gällande ärenden som omfattas av artikel 141 följer den allmänna fördelningen, dvs. marknads- och inkomstärenden tillhör rikets behörighet medan miljö- och strukturärenden tillhör landskapets behörighet.

Arbetsgruppen föreslår att:

Åland administrerar och finansierar tilläggsdelen till miljöstöd och till LFA till åländska jordbrukare efter år 2006;

Ålands andel av de totala betalningsbefogenheterna för miljöstödet nationella tilläggsdel skall motsvara det belopp som betalas ut år 2006;

Landskapet Ålands andel av Finlands totalsumma ur EU:s anslag för landsbygdsutveckling under den nya programperioden definieras på basen av landskapets andel under den nuvarande perioden;

Landskapet Ålands andel av EU:s moduleringsmedel som disponeras på landsbygdsåtgärder skall motsvara landskapets andel av den summa som medlemsstaten Finland genererat till EU:s totala belopp;

Parternas behandling av inbördes behörighetsfrågor ges en permanent och kontinuerlig form genom att ett samarbetsorgan inrättas för tillämpningen av självstyrelselagens behörighetsfördelning i jordbruks- och landsbygdsfrågor. Behörighetsproblematiken bör inför beredningen av ändringar i stödssystemen behandlas utan dröjsmål;

En skild arbetsgrupp tillsätts för att utarbeta ett system för administration av stöd ur landsbygdsfonden (EJFLU) som inom ramen för kommande EU-reglering iakttar nuvarande principer och som svarar mot de praktiska krav som administrationen av landsbygdsutvecklingsprogrammet ställer;

Ålands landskapsregering skall vara representerad i det nationella landsbygdsnätverket;

Ålands landskapsregering skall vara representerad i den koordinationsgrupp som avses i artikel 23 i förordningen om gårdsstöd;

Självstyrelselagens bestämmelser om behörighetsfördelning beträffande landsbygds- och jordbruksärenden ses över i ett annat sammanhang.

Arbetsgruppen lämnar högaktningsfullt sin slutrapport till jord- och skogsbruksministeriet.

Helsingfors den 31 december 2005.

Helena Serén

Susanne Andersson

Jannika Enegren-Åberg

Dan E Eriksson

Sölve Högman

Hanna Nikkilä

Tiina Pääsky

Michael Nylund

Sammanfattning

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte 20.8.2004 en arbetsgrupp med uppgift att utreda och uppgöra förslag till behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland gällande tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd och andra liknande nuvarande och framtida stödformer.

Arbetsgruppen har inriktat sig på att granska behörigheten närmast med tanke på den år 2003 förverkligade reformen av jordbrukspolitiken och den kommande programperioden 2007-2013. Arbetsgruppen anser att åtgärder som regleras av EU:s förordning om landsbygdsutveckling i huvudsak skall anses tillhöra landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, och att sådana åtgärder som regleras av EU:s förordning om gårdsstöd i huvudsak skall anses höra till rikets lagstiftningsbehörighet.

Eftersom den nationella tilläggsdelen till miljöstödet respektive LFA-stödet ingår i de åtgärder som avses i EU:s landsbygdsförordning skall landskapet anses vara behörigt beträffande ibruktagandet av dessa tilläggsdelar. På grund av detta föreslår arbetsgruppen att landskapet skall administrera och finansiera tilläggsdelen till miljöstödet och LFA-stödet till åländska jordbrukare under den kommande programperioden, dvs. från och med år 2007. Dessutom föreslår arbetsgruppen att Ålands andel av betalningsbefogenheterna för tilläggsdelen till miljöstödet, för vilka EU har fastslagit ett nationellt maximibelopp, skall motsvara det belopp som utbetalas åt landskapet år 2006.

EU:s medlemsstater avtalade i slutet av år 2005 om de nationella finansieringsramarna för de medel som reserverats för landsbygdsutveckling under den kommande perioden. Fördelningen mellan riket och landskapet Åland är en nationell angelägenhet. Arbetsgruppen föreslår att landskapets andel av den ovan nämnda EU-finansieringsramen skall definieras på basen av landskapets andel under den nuvarande perioden.

En del av de EU-finansierade direkta stöden skärs ned och samlas i EU:s gemensamma kassa, varefter dessa medel överförs till medlemsstaterna för att användas för utveckling av landsbygden. Arbetsgruppen föreslår att landskapets andel av dessa s.k. moduleringsmedel skall motsvara landskapets andel av den summa som Finland genererat till EU:s totala belopp.

Arbetsgruppen har vidare gjort några förslag gällande utveckling av samarbetet mellan rikets och landskapets myndigheter; i samband med ändringar i stödsystemen bör behörighetsfrågan utan dröjsmål behandlas i ett permanent samarbetsorgan som föreslås bli inrättat för detta ändamål. Dessutom föreslås att en skild arbetsgrupp tillsätts för att utarbeta ett system för administration av stöd ur landsbygdsfonden under perioden 2007-2013. Landskapsregeringen bör vara representerad i det nationella landsbygdsnätverket och i den koordinationsgrupp som avses i artikel 23 i EU:s förordning om gårdsstöd.

Arbetsgruppens mandat har inte inkluderat uppgörande av förslag om revidering av behörighetsbestämmelserna i självstyrelselagen. Eftersom nödvändigheten av en sådan revidering blivit uppenbar under arbetets gång föreslår arbetsgruppen att rikets och landskapets myndigheter i ett annat sammanhang granskar självstyrelselagens bestämmelser om behörigheten för landsbygds- och jordbruksfrågor.

Tiivistelmä

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 20.8.2004 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää ja tehdä ehdotuksia Suomen valtion ja Ahvenanmaan maakunnan väliseksi toimivallan jaoksi ympäristötuen lisäosan sekä muiden samankaltaisten, nykyisten ja uusien tukimuotojen osalta.

Työryhmä keskittyi tarkastelemaan toimivaltaa lähinnä EU:n vuonna 2003 toteutetun maatalouspolitiikan uudistuksen sekä vuosia 2007-2013 koskevan uuden ohjelmakauden näkökulmasta. Työryhmä katsoo, että EU:n maaseutuasetuksessa säädetty toimenpiteet pääosin kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntötoimivallan piiriin ja EU:n tilatukiasetuksessa säädetty toimenpiteet pääosin Suomen valtion lainsäädäntövallan piiriin.

Koska ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen kansalliset lisäosat sisältyvät EU:n maaseutuasetuksen toimenpiteisiin, maakunnan on katsottava olevan toimivaltainen näiden lisäosien käyttöön ottamisessa. Tämän johdosta työryhmä ehdottaa, että maakunta hallinnoi ja rahoittaa Ahvenanmaan viljelijöille maksettavat ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen kansalliset lisäosat uudella ohjelmakaudella, eli vuodesta 2007 alkaen. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että maakunnan osuus ympäristötuen kansallisen lisäosan maksuvaltuuksista, joille EU on määrittänyt kansallisen enimmäismäärän, määritetään vastaamaan maakunnalle vuonna 2006 maksettavaa määrää.

EU:n jäsenvaltiot sopivat loppuvuodesta 2005 kullekin jäsenvaltiolle uudella kaudella osoitettavasta maaseudun kehittämisen rahoituskehyksestä. Kehyksen jakaminen kansallisesti Ahvenanmaan ja Manner-Suomen kesken on Suomen sisäinen asia. Työryhmä ehdottaa, että maakunnan osuus em. Suomen EU-rahoituskehyksestä määräytyy kuluvan kauden osuuden perusteella.

EU:n kokonaan rahoittamista suorista tuista osa leikataan ja kootaan EU:n yhteiseen kassaan ja osoitetaan myöhemmin jäsenmaille käytettäväksi maaseudun kehittämis-toimenpiteisiin. Työryhmä ehdottaa, että maakunnan osuus näistä Suomelle tulevista ns. modulaatiovaroista määritetään vastaamaan maakunnan osuutta siitä määrästä, jolla Suomi on myötävaikuttanut EU:n yhteismäärään.

Lisäksi työryhmä on tehnyt eräitä maakunnan ja valtion viranomaisten yhteistoiminnan kehittämiseen liittyviä ehdotuksia; mm. tukijärjestelmien muutosten aiheuttamien toimivaltakysymysten käsittelyä viivytyksettä tätä varten perustettavassa pysyvässä työryhmässä, erillisen työryhmän asettamista suunnittelemaan maaseuturahaston tukien hallintojärjestelmää ohjelmakaudelle 2007-2013 sekä maakunnan osallistumista kansallisen maaseutuverkoston työhön ja EU:n tilatukiasetuksen 23 artiklan tarkoittamaan koordinaatioryhmään.

Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut itsehallintolain toimivaltasäädösten tarkistusehdotusten tekeminen. Kun tällaisten muutosten tarpeellisuus kävi työn kuluessa ilmeiseksi, työryhmä ehdottaa, että itsehallintolain toimivaltasäädöksiä maaseutu- ja maatalousasioiden osalta tarkistetaan muussa yhteydessä valtion ja maakunnan viranomaisten toimesta.

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	6
1.1 Bakgrund till arbetsgruppens arbete	6
1.2 De allmänna grunderna för behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland	6
1.3 EU:s jordbruksreform samt den nya programperioden 2007-2013	8
1.3.1 Allmänt	8
1.3.2 EU:s jordbruksreform	8
1.3.2.1 Tvärvillkor	9
1.3.2.2 Modulering.....	10
1.3.2.3 Systemet för rådgivning till jordbrukare.....	10
1.3.3 EU:s nya programperiod	10
1.3.3.1 Miljöstödet och tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd	11
1.3.3.2 Tilläggsdelen till stödet för mindre gynnade områden	14
1.3.3.3 Utbetalningsstället.....	14
2 UTREDNING OCH FÖRSLAG.....	16
2.1 Det övergripande behörighets- och finansieringsansvaret.....	16
2.2 Behörighets- och finansieringsansvaret gällande tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd och tilläggsdelen till stödet för mindre gynnade områden (LFA)	18
2.3 Behörighetsansvaret gällande tvärvillkor.....	18
2.4 Förfarandet för precisering av landskapets andel av den totalsumma som Europeiska kommissionen har godkänt för Finlands del	19
2.4.1 Anslag för landsbygdsåtgärder.....	19
2.4.2 Moduleringsanslag	20
2.5 Förfarande beträffande underhandlingar mellan Finland och Europeiska kommissionen i fråga om det nationella stödet och nya stödsystem.....	21
2.6 Behörighets- och finansieringsansvaret för övriga jordbruksstöd	22
2.7 Lösning av frågan gällande förvaltning	22
2.7.1 Utbetalningsstället och förvaltningsmyndigheten.....	22
2.7.2 Landsbygdsnätverk	23
2.7.3 Koordinering	23
3 BILAGOR.....	25

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund till arbetsgruppens arbete

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991, nedan självstyrelselagen) har landskapet behörigheten för lagstiftning inom jord- och skogsbruk samt natur- och miljövård, medan riket har behörigheten för lagstiftning gällande priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Denna formulering av behörighetsfördelningen härstammar från den jordbrukspolitik som fördes i Finland vid utarbetandet av 1951 års självstyrelselag, eftersom det till dessa delar inte vidtogs några egentliga förändringar i den självstyrelselag som gavs 1991. I och med EU-medlemskapet infördes nya stödsystem som utgår ifrån unionens gemensamma jordbrukspolitik och som kompletteras av de nationella stöden. Inför EU-medlemskapet kom man i den s.k. Uronen-gruppen fram till en överenskommelse om behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet.

Oklarheten beträffande behörigheten beror på att självstyrelselagens formuleringar avspeglar Finlands jordbrukspolitik innan EU-medlemskapet och på strukturella ändringar i stödsystemen och på att stödets karaktär tolkats på olika sätt i riket och landskapet.

Miljöstödet har sedan början av EU-medlemskapet varit en central landsbygdsåtgärd. Riket och landskapet har var sitt landsbygdsprogram, i vilket miljöstödet ingår som en beståndsdel. Under programperioden 1995-1999 ansågs LFA-stödet höra till rikets behörighet eftersom det betraktades som ett inkomststöd. LFA-stödet ingick i rikets program. Under den pågående perioden 2000-2006 har behörigheten för LFA-stödet tillhört Åland eftersom stödet fått en mer miljöbetonad karaktär.

Jord- och skogsbruksministeriet anmälde 7.11.2003 ett stödprogram rörande Finland avseende bland annat en tilläggsdel till jordbrukets miljöstöd till Europeiska kommissionen. Stödet utgör en ersättning för det i Finland tidigare tillämpade nationella växtodlingsstödet. Utformningen av förslaget till ett nytt nationellt stöd uppstod som en följd av Finlands artikel 141 -förhandlingar med kommissionen. Kommissionen godkände Finlands anmälan 16.3.2004. Ålands landskapsregering har hävdat att tilläggsdelen tillhör landskapets behörighet, medan jord- och skogsbruksministeriet anser att stödet hör till statens behörighet. Jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsregering har trots oenighet i frågan avtalat att tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd och LFA-stödet skall implementeras, administreras och finansieras av jord- och skogsbruksministeriet under år 2004. Senare har överenskommelsen utsträckts till att inkludera åren 2005-2006.

Arbetsgruppen som tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet för utredning av behörighetsfrågorna har i enlighet med sitt mandat fört en grundläggande diskussion om behörighetsfördelningen och ingående granskat grunderna för den.

1.2 De allmänna grunderna för behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland

Behörighetsfördelningen mellan staten och landskapet Åland regleras av självstyrelselagen. Självstyrelselagen utgår från att lagstiftningsmakten är uteslutande, dvs. att landskapets behörighet på ett område utesluter rikets behörighet och tvärtom.

Självstyrelselagens 18 § innehåller bestämmelser om de rättsområden där landskapet har lagstiftningsbehörighet och 27 och 29 § om de rättsområden där staten har lagstiftningsbehörighet. Kostnadsfördelningen mellan riket och landskapet fördelas enligt samma regler som fördelningen av lagstiftningsbehörigheten.

Enligt självstyrelselagens 18 § 15 punkt hör jord- och skogsbruk (styrning av lantbruksproduktionen) till landskapets lagstiftningsbehörighet. Styrning (minskning, nedläggelse eller omställning) av lantbruksproduktionen med hjälp av åtgärder och främjande av jordbrukets struktur har hört till landskapet Ålands behörighet. Denna styrning har jämte främjandet av jordbrukets struktur reglerats av landskapets egen lagstiftning. Enligt 18 § 10 punkten har landskapet också lagstiftningsbehörigheten i fråga om natur- och miljövård.

Enligt 27 § 15 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om priset på lantbruksprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter.

I enlighet med ovanstående har all lagstiftning om lantbruksinkomst, marknadssystem för lantbruksprodukter och pris- och inkomststödåtgärder stiftats av riket och gällt också på Åland. I motiveringarna (RP 73/90 rp) till 27 § 15 punkten har uttryckligen konstaterats att bestämmelsen täcker lagstiftningen om lantbruksinkomst.

Finlands medlemskap i Europeiska unionen har i sig ingen inverkan på självstyrelselagens bestämmelser om kompetensfördelning mellan riket och landskapet. Det är landskapsregeringens uppgift att självständigt verkställa de nationella åtgärder som EG-rätten kräver, ifall de nödvändiga nationella åtgärderna enligt självstyrelselagen hör till landskapets behörighet. Enligt självstyrelselagens 31 § skall riksmyndigheterna dock inom gränserna för sin allmänna behörighet bistå landskapsmyndigheterna vid skötseln av uppgifter som hör till självstyrelsen.

Både den gällande självstyrelselagen och den tidigare från år 1951 utarbetades under de förhållanden som rådde före EU-medlemskapet. I motiveringarna till självstyrelselagen hänvisas till de stödsystem som existerade när gränsdragningen i behörigheten preciserades. I och med Finlands EU-medlemskap infördes ett tiotal nya stödsystem som helt eller delvis regleras och finansieras av EU och som utgår från EU:s gemensamma jordbrukspolitik och som kompletteras av det nationella stödsystemet.

Då självstyrelselagen inte gav en tillräcklig och klar grund för behörighetsfördelningen preciserade den sk. Uronengruppen (Uronengruppens rapport [bilaga 2](#)) stödvis vilka system som hörde till rikets respektive landskapets behörighet. Gruppen ansåg att inkomststöd (stöd som kan knytas till fysiska produktionsfaktorer som jordbruksmark och djur), marknadssystem (gemensam prispolitik, importskydd, exportbidrag samt t.ex. kvotsystem och trädnings) hör till rikets behörighet. Miljöstödet som har en stark miljöanknytning ansågs höra till Åland, fastän dess basdel även uppfattades som ett inkomststöd. LFA-stödet ansågs klart vara ett till riket hörande inkomststöd. Under den andra programperioden 2000-2006 överfördes LFA-stödet till landskapets behörighet då LFA-stödet hade fått en starkare miljöanknytning (jordbrukaren måste uppfylla vissa miljökrav för att få LFA-stöd). EU:s olika landsbygds- och strukturutvecklingsåtgärder ansågs klart höra till landskapet med undantag av förtidspensionssystemet, som enligt självstyrelselagens 29 § 3 punkt tillhör rikets behörighet liksom det allmänna pensionssystemet.

1.3 EU:s jordbruksreform samt den nya programperioden 2007-2013

1.3.1 Allmänt

De frågor som här är föremål för behörighetsgranskning hör till två aktuella helheter inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik, (i) reformen av jordbrukspolitiken och (ii) landsbygdens kommande programperiod 2007-2013. Jordbruksreformen, som medför stora förändringar i jordbrukspolitiken "första pelare", regleras av rådets förordning om gårdsstöd (EG) nr 1782/2003 (nedan förordningen om gårdsstöd) och inbegriper bl.a. systemet med gårdsstöd, tvärvillkor och systemet för jordbruksrådgivning. I denna rapport ligger tyngdpunkten på perioden 2007-2013 eftersom parterna har avtalat att stöden skall administreras av jord- och skogsbruksministeriet under åren 2004-2006.

Efter nämnda jordbruksreform kommer tyngdpunkten under den nya finansieringsperioden att ligga på utveckling av landsbygden, vilken betecknats som jordbrukspolitiken "andra pelare". Den juridiska grunden för landsbygdsutvecklingen under följande programperiod, rådets förordning om stöd för landsbygdsutveckling (EG) nr 1698/2005 som gavs i september 2005 (nedan förordningen om landsbygdsutveckling), innehåller åtgärder som skall stöda och komplettera marknads- och inkomststöden i den gemensamma jordbrukspolitiken. Dessa åtgärder omfattar t.ex. investeringsstödet till jordbruket och landsbygdsutveckling, miljöstödet, LFA-stödet, förtidspension m.m.

Jordbruksstöden kommer enligt förordningen om gårdsstöd gradvis att minska varje år fram till år 2012 (modulering). En del av nedskärningen återbärs till samma jordbruksenheter och resten disponeras av medlemsstaterna för landsbygdsåtgärder.

1.3.2 EU:s jordbruksreform

Enligt EU:s grundfördrag har den gemensamma jordbrukspolitiken som mål att höja produktiviteten inom jordbruket genom att främja tekniska framsteg och genom att trygga en rationell utveckling av jordbruksproduktionen och ett optimalt utnyttjande av produktionsfaktorerna, särskilt arbetskraften, och att på så sätt tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, särskilt genom en höjning av den individuella inkomsten för dem som arbetar i jordbruket. Ytterligare målsättningar är att stabilisera marknaderna, trygga försörjningen samt att tillförsäkra konsumenterna skäliga priser. Samma mål har skrivits in i utkastet till EU:s grundlag.

Ett centralt element i den reform av Europeiska unionens jordbrukspolitik som rådet fattade beslut om år 2003 är det nya, från produktionen helt eller delvis frikopplade gårdsstödet som inkluderar merparten av de helt EU-finansierade stöden.

Medlemsstaterna har rätt att fortsättningsvis hålla en del av stöden bundna till produktionen och i Finland kommer vissa produktionsstöd att kvarstå.

Jordbruket skall enligt målen för reformen vara konkurrenskraftigt på både den inre och den yttre marknaden. Medlemsländerna ska verka för att höja livsmedlens kvalitet och säkerhet samt främja djurskyddet och miljövänliga produktionsmetoder. Jordbrukarna ska garanteras en tillfredsställande levnadsstandard och en säker inkomstnivå. Jordbrukspolitiken skall sammanjämkas med målen för miljö- och

naturvård i anslutning till utvecklingen av landsbygden. Politiken skall också bli enklare med delat ansvar mellan kommissionen och medlemsstaterna.

Förordningen om gårdsstöd preciserar grunderna för de stödrättigheter som bildar det samlade gårdsstödet. Förordningen skall tillämpas som sådan i Finland inklusive Åland. Reformen överlät dock åt medlemsstaterna att besluta om vissa frågor, bl.a. att välja stödmodell, att bestämma vilket år systemet införs samt att i begränsad omfattning bestämma vilka stöd som fortsättningsvis är bundna till produktionen. En förutsättning för erhållande av stöden är att jordbrukaren uppfyller de s.k. tvärvillkoren gällande miljö, livsmedelssäkerhet, djurs och växters hälsa samt djurskydd och bekämpningsmedel.

I lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) har Finland valt en kombinationsmodell där gårdsstödet kompletteras med tilläggsdelar som bestäms per gård. Enligt lagen skall systemet med samlat gårdsstöd tillämpas från och med 1.1.2006.

1.3.2.1 Tvärvillkor

För att erhålla gårdsstödet måste jordbrukaren uppfylla vissa tvärvillkor (bilaga 3). Tvärvillkoren utgörs av vissa i lag föreskrivna krav på verksamheten samt att åkermarken bibehåller sin kvalitet, dvs. krav på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. De i lag föreskrivna kraven på verksamheten gäller miljö, djurskydd, folkhälsa, djurens och växternas hälsa samt skyldigheten att anmäla växtsjukdomar. Kraven på god jordbrukshävd och miljöförhållanden syftar till att åkermarken skall hållas i odlingsbart skick. Villkoren inkluderar minimikraven på att jordbruksmetoderna skall bevara jordbruksmarkens organiska beståndsdelar och dess beskaffenhet samt motverka erosion.

De föreskrivna verksamhetskraven träder i kraft enligt följande:

- år 2005: miljökrav samt märkning och registrering av djur
- år 2006: livsmedelssäkerhet, djurhälsa och växtskydd samt anmälan om djursjukdomar
- år 2007: djurskydd

De föreskrivna verksamhetskraven omfattar olika slags direktiv om miljö, natur och djurskydd samt förordningar, lagar och beslut. Alla föreskrivna verksamhetskrav som träder i kraft har verkställts i Finland genom nationell lagstiftning och är således gällande bestämmelser på basis av t.ex. miljö- och jaktlagstiftningen. Det nya är att författningarna från och med år 2005 utgör ett villkor för de direktstöd som helt finansieras av EU, och från och med år 2007 också villkor för miljöstöd och LFA-stöd. År 2005 träder t.ex. de föreskrivna verksamhetskraven i fråga om miljön i kraft: nitratdirektivet, grundvattendirektivet, avloppsslamdirektivet, habitatdirektivet och fågeldirektivet liksom de inhemska författningarna i anslutning till dem. Till verksamhetskraven hör dessutom direktiv om märkning och registrering av djur och nationella författningar.

Om tvärvillkoren försummas kan det leda till att stödet minskas eller i värsta fall dras in helt för ett eller flera år. I fortsättningen kan brister t.ex. i fråga om märkning av djur också leda till en minskning av de arealbaserade EU-stöden.

1.3.2.2 Modulering

Enligt artikel 10 i förordningen om gårdsstöd skall beloppet på det direktstöd som under ett visst kalenderår beviljas till en jordbrukare i en viss medlemsstat varje år fram till 2012 minskas med en viss procentsats (3-5 %). År 2005 minskar de direkta stöden med 3 %, 2006 är minskningen jämfört med utgångsnivån 4 % och från och med år 2007 på motsvarande sätt 5 %. Ett belopp motsvarande en procentenhet skall tilldelas den medlemsstat där motsvarande belopp har genererats. De återstående beloppen skall fördelas mellan medlemsstaterna utifrån följande kriterier:

- Jordbruksareal
- Sysselsättning inom jordbruket
- Bruttonationalprodukt (BNP) per capita i köpkraft.

Ovannämnda belopp skall användas som kompletterande gemenskapsstöd för åtgärder inom program för landsbygdsutveckling, finansierade genom Europeiska garantifonden för jordbruket.

Varje medlemsstat skall emellertid erhålla minst 80 % av de totala belopp som moduleringen har genererat i den medlemsstaten.

1.3.2.3 Systemet för rådgivning till jordbrukare

Förordningen om gårdsstöd innehåller bestämmelser om rådgivning till jordbrukare. Medlemsstaterna skall senast 1.1.2007 upprätta ett system för rådgivning till jordbrukare angående markskötsel och jordbruksdrift. Systemet skall skötas av en eller flera utvalda myndigheter eller privata organ. Rådgivningssystemet skall ha till uppgift att öka jordbrukarnas kunskap om sådana funktioner på gårdsbruksenheten som berörs av krav som anknyter till bl.a. miljö, livsmedelssäkerhet, djurens hälsa och djurskydd. Rådgivningstjänsterna skall åtminstone omfatta de lagstadgade verksamhetskraven samt kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. Anslutning till rådgivningssystemet är i det inledande skedet frivillig för jordbrukarna. Medlemsstaten kan i sitt landsbygdsprogram inkludera ett stödsystem där man stöder jordbrukarnas deltagande i systemet.

I den ovan nämnda lagen om gårdsstöd föreslås att systemet med rådgivning till jordbrukare från början av år 2007 införs i riket. I landskapet utarbetas för närvarande ett motsvarande system.

1.3.3 EU:s nya programperiod

Europeiska rådet har för perioden 2007-2013 fastställt övergripande mål för landsbygdsutvecklingspolitiken. Med EU:s strategiska riktlinjer som grund bör varje medlemsstat utforma sin egen strategi, som skall ligga till grund för det nationella programmet. Varje medlemsstat skall skicka in en nationell strategisk plan, som även skall innehålla nationella och regionala prioriteringar. Medlemsstaten skall sedan skicka in antingen ett samlat program för hela landet eller ett program för varje region. Kommissionen har också beslutat om minimifinansieringen (inom parentes i punkterna 1-4 nedan).

Programmet är indelat i följande axlar (mål för landsbygdspolitiken):

- 1) att förbättra konkurrenskraften inom jord- och skogsbruket (minst 10 % av EU:s delfinansiering)
- 2) att förbättra miljön och landsbygden (minst 25 % av EU:s delfinansiering)
- 3) livskvalitet och diversifierad ekonomi på landsbygden (minst 10 % av EU:s delfinansiering)
- 4) Leader (minst 5 % av EU:s delfinansiering)

Inom varje tematisk inriktning kommer ett brett utbud av åtgärder att kunna användas som "byggklossar".

För axel 1, konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket, bör omstruktureringsstrategin bygga på åtgärder som avser humant kapital, fysiskt kapital och kvalitetsaspekter.

För axel 2, förbättring av miljön och landsbygden, är åtgärder för ett miljövänligt jordbruk ett obligatoriskt inslag. Reformen av områdeskriterierna för LFA-stödet har skjutits fram till år 2010.

För stödmottagarnas del är det ett generellt krav för åtgärder under axel 2 att kraven i EU:s lagstiftning och den nationella jord- och skogsbrukslagstiftningen som definieras i programmet uppfylls.

För axel 3, landsbygdsutveckling i vidare bemärkelse, sker genomförandet bäst utifrån lokala utvecklingsstrategier på subregional nivå, dvs. strategier som antingen konkretiseras i ett nära samarbete mellan nationella, regionala och lokala myndigheter eller som utarbetas och genomförs i ett "nerifrån och upp"-perspektiv av Leadertyp (vilket innebär att man gör ett urval bland lokala utvecklingsplaner som utarbetats av LAG-grupper, dvs. lokala aktionsgrupper som består av ett partnerskap mellan aktörer inom offentlig och privat sektor). Ett sektorövergripande genomförande av vissa åtgärder under axel 3 är fortfarande möjligt.

Programmen bör innehålla en Leaderdimension som kan ingå i alla ovannämnda axlar.

Medlemsstaterna kan bevilja stöd för landsbygdsutveckling i enlighet med förordningen om landsbygdsutveckling även om inget EU-stöd beviljas. Med tanke på de ekonomiska effekterna av sådana stöd, och för att se till att det dels finns en koppling till åtgärder som berättigar till EU-stöd, dels att rutinerna förenklas, har särskilda regler för statliga stöd införts. Medlemsstaterna kan få tillstånd att bevilja statliga stöd i syfte att bidra till finansieringen av sådana åtgärder för vilka EU-stöd beviljas. Kommissionen skall informeras om beviljandet av statligt stöd. Motsvarande bestämmelser gäller under pågående programperiod på basen av artikel 51 i rådets förordning om stöd för landsbygdsutveckling (EG) nr 1257/1999. Dessa bestämmelser är centrala för arbetsgruppens bedömning av behörighetsfördelningen gällande tilläggsdelen till miljöstödet och LFA-stödet.

1.3.3.1 Miljöstödet och tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd

Miljöstödet har sedan förra programperioden 1995-1999 varit en av EU:s centrala landsbygdsåtgärder. Stöden för ett miljövänligt jordbruk fortsätter under den nya programperioden att spela en framträdande roll för en hållbar utveckling på landsbygden och för att tillmötesgå samhällets ökande behov av tjänster på miljöområdet. Stöden bör dessutom uppmuntra jordbrukarna att arbeta för samhället som helhet genom att de börjar eller fortsätter med sådana produktionsmetoder som är förenliga med skydd och förbättringar av miljön, landskapet, naturresurserna, marken

samt den biologiska mångfalden. Stöden för miljövänligt jordbruk och för djurskydd får endast avse sådana åtaganden som går längre än gällande normer (tvärvillkoren) eller längre än andra normer i den nationella lagstiftningen.

Miljöstödet syftar till att minska belastningen på miljön och säkra dess mångfald samt kompensera utgifter och inkomstbortfall orsakade av åtgärder som utgör villkor för stödet. Miljöstöd betalas enligt odlingsareal eller djurenhet. Åtagandena skall gälla i 5 år. Om det är nödvändigt och väl motiverat kan en längre period fastställas för vissa typer av åtaganden, i enlighet med ett skilt förfarande.

Under pågående programperiod ha riket och Åland sina egna landsbygdsprogram, i vilka miljöstödet ingår. Miljöstöden inom programmen är rätt olika på grund av olika behov. Skillnaderna mellan rikets och landskapets åtgärder rörande biodiversitet och mångfald är betydande, och till skillnad från landskapet hade riket före år 2005 inget stöd för ekologisk husdjursproduktion. Gemensamt är att jordbrukaren bör vidta vissa basåtgärder, såsom miljöplanering och uppföljning av odlingen, basgödsling av åkerväxter, växtskydd, åtgärder beträffande dikesrenar och skyddsremsor och bevarande av naturens mångfald och av landskapet. Dessutom skall jordbrukaren förbinda sig att under en femårsperiod vidta en eller flera tilläggsåtgärder.

Den praktiska utbetalningen av miljöstödet handhades åren 1995-1999 av rikets myndigheter och skedde via rikets system efter betalningstillstånd från Åland. Jord- och skogsbruksministeriet debiterade landskapet den nationella andelen i efterskott. Däremot betalade Åland själv miljöstödets specialstöd, som tillsammans med basstödet utgör det totala stödet, och debiterade jord- och skogsbruksministeriet EU-andelen i efterskott.

Tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd har sin bakgrund i artikel 141 i Finlands anslutningsakt. Enligt anslutningsakten får kommissionen, om anslutningen ger upphov till allvarliga svårigheter som kvarstår sedan möjligheterna enligt artiklarna 138-140 och 142 samt andra åtgärder enligt befintliga gemenskapsregler har utnyttjats fullt ut, tillåta att Finland lämnar producentstöd på nationell nivå för att underlätta jordbrukarnas integration i den gemensamma jordbrukspolitik. Kommissionen tillät (beslut 97/428/EG 30.6.1996, punkt 2 e, samt 2000/167/EG och 2000/364/EG) Finland att betala nationellt stöd för växtodling. Detta stöd betalades åt jordbrukarna under perioden 1997-2003 efter att Finland under de första åren som EU-medlem hade betalat ett s.k. övergångsstöd. Syftet med växtodlingsstödet var att få en hög grad av utnyttjande av miljöåtgärder inom jordbruket. För att få stöd måste jordbrukaren uppfylla miljöstödets villkor. Stödet betalades åt samma grödor som var berättigade till EU:s stöd för åkergrödor (ej träda) samt till en del andra grödor. Summan av gröda per hektar var den samma i hela riket. Stödet administrerades av riket, dock utan att någon egentlig behörighetsprövning skett. Det reglerades genom lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1059/1994 och 1559/2001). Årligen gavs statsrådets beslut enligt vilket sökanden måste uppfylla miljövillkoren i riket respektive landskapet Åland. Stödet finansierades ur rikets budget ur anslag för nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodling. År 1997 betalades ca 20 miljoner euro (120 miljoner mark). På Åland fanns det år 1997 558 stödtagare och stödsumman var 0,269 miljoner euro (1,6 miljoner mark). Följande år fanns ett tjugotal fler stödtagare och stödsumman hade fördubblats till 0,505 miljoner euro (3,0 miljoner mark). År 2003 var stödsumman 1,302 miljoner euro (bilaga 4).

Den gamla stödformen ersattes med ett nytt system år 2004. Detta skedde i samband med en anhållan om förlängning av artikel 141. Finlands anmälan till kommissionen gjordes 6.11.2003. I anmälan hänvisades som rättslig grund till artikel 87 i EG-

fördraget, artikel 51.4 i rådets förordning (EG) nr 1257/1999 och punkt 5.3.5. i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn (bilaga 5).

Syftet med den nationella tilläggsdelen var att säkra en hög grad av deltagande i miljöåtgärder även i framtiden. Systemet ändrades så att i stället för att fastställa den nationella tilläggsdelen i euro per hektar för olika grödor, fastställdes den från och med 2004 som en procentandel av beloppet av kostnader och inkomstbortfall. För tydlighetens skull föreslogs kommissionens beslut dock bli formulerat så, att tilläggsdelen fastställs som en procentandel av det belopp av miljöstödet för jordbruk som betalas för respektive stödberättigande gröda med hänsyn till gårdens årliga åkeranvändningsstruktur. Tilläggsdelen betalas också ut på Åland till odlare som ingått en förbindelse om miljöstöd med Ålands landskapsregering. Eftersom det åländska miljöstödet skiljer sig från det fastländska, både beträffande åtgärder och stödnivåer, betalas stödet på Åland ut enligt ett högsta eurobelopp som fastställts i statsrådets förordning om den nationella tilläggsdelen. Det högsta beloppet är beroende av om den åländske odlaren valt tilläggsåtgärder och i så fall vilka.

Enligt kommissionens beslut 16.3.2004 (2004/C 98/02) tilläts Finland att bevilja ett extra stimulansbidrag för åtaganden om miljöåtgärder inom vegetabilieproduktionen som varar fem år och som uppfyller de villkor som anges i rådets förordning (EG) nr 1257/1999 och kommissionens förordning (EG) nr 445/2002 och i det finska programmet för landsbygdsutveckling, som godkänts av kommissionen. Åtagandena skall göras före 31.12.2007.

Det genomsnittliga totala stimulansbidrag som beviljas per hektar, inbegripet det stimulansbidrag på upp till 20 % som anges i rikets horisontella program för landsbygdsutveckling, skall vara begränsat till 100 % av extra kostnader och inkomstbortfall till följd av åtaganden under det berörda året och får i inget fall överskrida 130 % av dessa kostnader och inkomstbortfall för någon växtgrupp för vilken stöd ges, inbegripet eventuella samfinansierade stimulansåtgärder. Finland skall lägga fram en årlig rapport med utförliga beräkningar som visar att dessa gränser har iakttagits. Finland skall utan dröjsmål återvinna alla belopp som överskrider dessa gränser.

Stödnivån för det stimulansbidrag som avses ovan beror på typen av gröda och fastställs till en viss procentsats beroende av det miljöbasstöd som jordbrukaren får. Stimulansbidraget per hektar får i inget fall överstiga de stödbelopp per hektar som betalats 2003.

Dessutom beslöt kommissionen att det högsta tillåtna stödbeloppet skall vara 60 miljoner euro 2004 och 55 miljoner euro under följande år. Det högsta stödbeloppet på 55 miljoner euro och det högsta extra stimulansbidraget per hektar, skall ses över av kommissionen på Finlands begäran om kommissionen anser att en sådan översyn är motiverad på grund av ändringar i inkomstbortfall och extra kostnader till följd av miljöåtaganden som görs av finska jordbrukare.

För landskapet Åland är beloppet av den nationella tilläggsdelen (euro/ha) för varje produkt detsamma som i fasta Finland. Landskapet har under innevarande period (2000-2006) utöver det EU-delfinansierade stödet också med enbart nationell finansiering betalt stöd utöver EU:s maximala nivåer för delfinansiering för vissa grödor (bilaga till landsbygdsförordningen (EG) nr 1257/1999). I inget fall har dock stimulansnivån överstigit 20 % vilket är fallet för tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd.

1.3.3.2 Tilläggsdelen till stödet för mindre gynnade områden

Stöd till mindre gynnade områden bidrar till att mark fortsätter att brukas som jordbruksmark, till att landsbygden bevaras och hållbara produktionsmetoder bibehålls och utvecklas. Stödet avser att förbättra jordbrukets lönsamhet och säkra produktionens kontinuitet i områden med sämre produktionsförutsättningar. Finland kategoriseras för pågående period i sin helhet som ett sådant område och under programperioden 2000-2006 har kompensationsbidrag som grundar sig på åkerareal kunnat utbetalas i hela landet.

Under förra programperioden 1995-1999 ansågs LFA-stödet mot bakgrund av Uronen-gruppens utredning höra till rikets behörighet på grund av att den ansågs som inkomststödsinstrument. Efter förhandlingar beslöt riket och landskapet att överföra behörigheten till landskapet våren 2000. Åland inkluderade LFA-stödet i sitt landsbygdsprogram. Riket betalade hälften av den nationella andelen av kostnader år 2000. LFA-stödet sköts under pågående period via utbetalningsstället på samma sätt som miljöstödet.

LFA-stödets maximibelopp har varit 200 euro/hektar. I samband med reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik sommaren 2003 kom medlemsstaterna överens att höja maximibeloppet till 250 euro/hektar (förordningen om gårdsstöd). Samtidigt ändrade man också de procentuella maximibeloppen som kan betalas på olika områden i landet.

Finland anhöll år 2004 att få betala förhöjningen som ett nationellt tillägg till LFA-stödet eftersom Finland inte hade EU-delfinansierade anslag att disponera för ändamålet. Förhöjningen var nödvändig för att lindra effekterna av de omställningar som CAP-reformen och ändringarna i de nationella stöden medför. Samma krav avseende minsta åkerareal, minst femåriga odlingsförbindelser och iakttagande av god jordbrukarsed gäller både för den nationella tilläggsdelen och själva LFA ([bilaga 6](#)). Finlands anmälan inkluderade också landskapet Åland. EU godkände Finlands anmälan den 16.3.2005. Tillägget betalas första gången år 2005. Stödet finansieras ur rikets budget ur anslag för nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen. Uppskattningsvis kommer man att betala 120 miljoner euro år 2005. Landskapet Ålands andel är uppskattningsvis 1.060 miljoner euro.

Betalningen ur nationella medel har varit möjlig på basen av bestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 1257/1999 artikel 51.3. Motsvarande bestämmelse ingår i artikel 88.3 i rådets förordning om landsbygdsutveckling ([bilaga 7](#)).

1.3.3.3 Utbetalningsstället

År 2000 ordnades frågan om utbetalningsstället. I Finland finns ett utbetalningsställe beträffande stöd. Till utbetalningsstället hör verkställighetslinjen vid jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning samt de delar av jord- och skogsbruksministeriets enhet för intern revision och ministeriets informationstjänstcentral som är relevanta för styrnings- och stödfondens stödverksamhet. Utbetalningsstället svarar för verkställighet och övervakning av de stödssystem som finansieras med hjälp av garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket och sköter utbetalningen åt stödtagarna. Innan det godkänner utbetalningar kontrollerar utbetalningsstället att ifrågavarande utgifter är berättigade till stöd och att gemenskapsrätten har iakttagits. Utbetalningsställets

övervakningsuppgifter och behandlingen av ansökningar kan överföras till andra myndigheter, såsom kommuner samt arbetskrafts- och näringscentraler i riket (bilaga 8).

EU-kommissionen ville begränsa antalet och grundandet av nya utbetalningsställen. Därför beslöt man genom en överenskommelseförordning att rikets utbetalningsställe samtidigt också fungerar som Ålands utbetalningsställe (bilaga 9). Ytterligare kom jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsregering genom avtal (bilaga 10) överens om att landskapsregeringen sköter en del av de uppgifter (bl.a. betalningar) som hör till utbetalningsstället.

2 UTREDNING OCH FÖRSLAG

2.1 Det övergripande behörighets- och finansieringsansvaret

Arbetsgruppen har arbetat med två modeller för kompetensfördelningen mellan riket och landskapet. De två arbetsmodellerna är:

- 1) uppdelning på basen av rättsakter, det vill säga att landskapet respektive riket har ansvar för alla åtgärder respektive stödformer som ingår i en viss rättsakt (förordningarna om landsbygdsutveckling respektive gårdsstöd)
- 2) genomgång av de enskilda åtgärderna i förordningen om landsbygdsutveckling och förordningen om gårdsstöd för att kategorisera åtgärder/stöd och punktvis avgöra vilkendera parten som är behörig

1) Den första modellen innebär att tolkningen av behörighetsfördelningen utgår från EU-rättsakternas huvudsakliga innehåll och därmed också från kommande förändringar i dessa. Med hjälp av denna tolkning kan parterna minimera behovet av en kontinuerlig omprövning av behörighetsfördelningen på detaljnivå. Denna modell innebär dock också att kommande förändringar i EU:s stödpolitik som förändrar stödsystemets betoning eller struktur i praktiken kan leda till en överföring av behörighet och tillhörande finansieringsansvar från den ena parten till den andra. I enlighet med detta skulle riket och landskapet godkänna att en åtgärd som av EU definieras som en landsbygdsåtgärd tillhör landskapets behörighet.

Arbetsgruppen har konstaterat att en fullständig uppdelning på rättsaktsnivå är svår att uppnå. Arbetsgruppen anser det ändå vara enklare och mera ändamålsenligt att vid tolkning av behörighetsfördelningen i första hand utgå från EU:s rättsakter och inte från en fördelning baserad på enskilda åtgärder. Samtidigt har konstaterats att en mekanism för hantering av betydande finansiella konsekvenser av ovan nämnda förändringar på EU-nivå kan vara nödvändig.

Utgifterna för självstyrelsen täcks enligt 45-47 § i självstyrelselagen genom att landskapet årligen av statsmedel tillförs ett belopp som fastställs vid en särskild avräkning. Beloppet fastställs så att de i statsbokslutet redovisade inkomsterna minus statslån multipliceras med 0,45 % (avräkningsgrunden). Avräkningsgrunden skall ändras om grunderna för statsbokslutet genomgår förändringar som väsentligt inverkar på avräkningsbeloppets storlek. Avräkningsgrunden och dess ändringsmekanism är inte avsedd att kompensera de överföringar av kostnader som förorsakas av ändringar i stödsystemet, då dessa förändringar inte direkt har sin grund i någon egentlig överföring av behörighet mellan landskapet och riket.

2) Den andra modellen går ut på att parterna också i framtiden i detalj går igenom varje ny eller förändrad stödform för att punktvis fördela behörigheten. Arbetsgruppen har utgått från de definitioner som finns i självstyrelselagen. Enligt självstyrelselagen 27 § 15 punkten har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Enligt

självstyrelselagen 18 § 10 och 15 punkten har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om natur- och miljövård samt jord- och skogsbruk (styrning av lantbruksproduktionen). Självstyrelselagen har hittills tillämpats så att marknads- och inkomstären (produktionsstöd) ansetts falla inom rikets behörighet och miljö- och strukturären (strukturestöd) inom landskapets.

Arbetsgruppen har artikelvis gått igenom EU:s utkast till förordning om landsbygdsutveckling (nr 11495/2004, sedermera rådets förordning (EG) nr 1698/2005) och delat in punkterna i följande kategorier:

(i) *Marknads- och inkomstären (eller produktionsstöd)*; Stöd och insatser som har till syfte att upprätthålla jordbruksproduktionen samt ersätta lantbrukaren för sänkta inkomster till följd av prisförändringar inom jordbruksproduktionen till följd av politiska beslut eller andra av jordbrukaren opåverkbara förändringar på marknaden.

Presumtionen är att riket har behörigheten i dessa ärenden.

(ii) *Miljö- och strukturären (eller strukturestöd)*; Stöd och insatser som har till syfte att utveckla lantbruksproduktionen och landsbygden miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Presumtionen är att landskapet har behörigheten i dessa ärenden.

De flesta åtgärderna inom avdelning IV i förordningen om landsbygdsutveckling befanns vara miljö- eller strukturären (se tabell över kategorisering i bilaga 11). Några ärenden befanns höra till rikets behörighet, såsom förtidspension för jordbrukare. Pensionsfrågor hör till rikets behörighet, förutom i fråga om grundskollärarnas och landskapsförvaltningens anställdas och förtroendevaldas pensioner (29 § 3 punkten och 18 § 2a punkten i självstyrelselagen).

Landskapet Åland är enligt självstyrelselagen till stora delar ansvarigt för den politik som syftar till utveckling av landsbygden, och samma bedömning gjordes av den s.k. Uronen-gruppen år 1994.

Eftersom det visat sig att självstyrelselagens bestämmelser om behörighetsfördelningen i lantbruksfrågor som sådana inte direkt kan tillämpas på de nuvarande stödformerna har arbetsgruppen övervägt om ovan nämnda definitioner i självstyrelselagen kunde ersättas med t.ex. produktionsären och strukturären. Arbetsgruppen ser det inte som någon lösning att i självstyrelselagen ta in en direkt hänvisning till förordningarna om landsbygdsutveckling respektive gårdsstöd. Mot bakgrund av sitt mandat har gruppen trots allt inte gjort förslag till ändring av självstyrelselagen men anser att självstyrelselagens bestämmelser om behörighetsfördelning beträffande landsbygds- och jordbruksären bör ses över i ett annat sammanhang.

I enlighet med ovanstående anser arbetsgruppen att

sådana åtgärder som regleras av EU:s förordning om landsbygdsutveckling i huvudsak skall anses tillhöra landskapets lagstiftningsbehörighet, med undantag av vissa områden som enligt andra grunder i självstyrelselagen kan hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet (t.ex. förtidspension för jordbrukare);

sådana åtgärder som regleras av EU:s förordning om gårdsstöd i huvudsak skall anses höra till rikets lagstiftningsbehörighet, med undantag av vissa områden som enligt självstyrelselagen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet (t.ex. rådgivning till jordbrukare).

Trots möjligheten till ovanstående nytolkning av lagens bestämmelser om behörighet kvarstår grunden till problemet, dvs. att behörighetsfördelningen enligt formuleringen i självstyrelselagen som sådan inte är direkt tillämplig på de befintliga stödformerna.

2.2 Behörighets- och finansieringsansvaret gällande tilläggsdelen till jordbrukets miljöstöd och tilläggsdelen till stödet för mindre gynnade områden (LFA)

Arbetsgruppen har konstaterat att landskapsregeringen anser att miljöstödet tilläggsdel tillhör landskapets behörighet eftersom staten har motiverat tilläggsdelen med att tillägget skall stimulera tecknandet av (ordinarie) miljöstödsförbindelser, och villkoren för tillägget är desamma som för det ordinarie miljöstödet. I riket har tilläggsdelen till miljöstödet i förberedelseskedet betecknats som ett inkomststöd som ersätter det tidigare inkomststödet (det nationella växtodlingsstödet).

Medlemstaten har enligt artikel 88.3 och 88.4 i förordningen om landsbygdsutveckling rätt att betala statligt stöd utöver de belopp som betalas för det ordinarie miljö- och LFA-stödet. Detta förutsätter emellertid tillstånd av EU-kommissionen. Arbetsgruppen anser att

ibruktagandet av statligt stöd i form av tilläggsdel för miljö- och LFA-stödet tillhör Ålands behörighet. Ärendet förutsätter emellertid EU-kommissionens tillstånd.

Arbetsgruppen föreslår

att Åland administrerar och finansierar tilläggsdelen till miljöstöd och till LFA till åländska jordbrukare efter år 2006 samt

att Ålands andel av de totala betalningsbefogenheterna för miljöstödet nationella tilläggsdel (55 miljoner euro per år) skall utgöra samma belopp som betalas ut år 2006 (ca 1,04 miljoner euro år 2005)

2.3 Behörighetsansvaret gällande tvärvillkor

Arbetsgruppen har i sitt arbete inte funnit några betydande oklarheter beträffande behörigheten för tvärvillkor. Tvärvillkoren hör till stor del till landskapets lagstiftningsbehörighet. Behörigheten för tvärvillkor följer självstyrelselagens fördelning av lagstiftningsbehörighet mellan landskapet och riket. Enligt 18 § 10 och 17 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörigheten för bl.a. natur- och miljövard samt djurskydd och veterinärväsendet. Riket har dock enligt 27 § 29-33 punkten i självstyrelselagen behörigheten för smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur, för mediciner och produkter av läkemedelstyp, för förbud mot införande av djur och djurprodukter samt för förebyggande av införsel av växtförstörare till

landet. Därmed har riket behörigheten bl.a. ifråga om märkning och registrering av djur samt hormoner och smittsamma sjukdomar. I regeringens proposition (RP 17/2005 rd) till lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) konstateras också att en del av de lagstadgade verksamhetskraven för tvärvillkorens vidkommande omfattas av Ålands beslutanderätt. I praktiken åligger det landskapet att sköta förvaltningen av de allra flesta tvärvillkoren även på områden där riket har lagstiftningsbehörigheten och därmed också tillsynen för tvärvillkor gentemot gårdsstödet.

Arbetsgruppen konstaterar att eventuella nya tvärvillkor skall granskas mot bakgrunden av självstyrelselagens bestämmelser. Ifall självstyrelselagen inte kan tillämpas på dylika nya tvärvillkor skall rikets och landskapets berörda myndigheter gemensamt granska dessa och besluta om behörighetsfrågan.

2.4 Förfarandet för precisering av landskapets andel av den totalsumma som Europeiska kommissionen har godkänt för Finlands del

När det gäller preciseringar av landskapets andel av Finlands anslag är det fråga om två olika anslagsposter; anslag för landsbygdsåtgärder och anslag på grund av moduleringen.

2.4.1 Anslag för landsbygdsåtgärder

Europeiska kommissionen fastställer den totala summa som Finland kan använda för landsbygdsåtgärder (bl.a. miljöstöd, LFA-stöd, strukturstöd) och fördelningen är en nationell angelägenhet. För tillfället får Finland i genomsnitt 350 miljoner euro per år för alla horisontella och regionala landsbygdsåtgärder (bl.a. LFA, miljöstödet, landsbygdens regionala utvecklingsprogram, mål 1-program samt Leader-program). Av detta årliga genomsnitt har 314,2 miljoner euro anknytning till sådana åtgärder som också tillämpas på Åland. Dessa har varit åtgärder som delfinansierats av garantidelen i jordbruksfonden. I december 2005 godkände medlemsstaterna Storbritanniens förslag som enligt preliminära uppgifter för Finlands del innebär en minskning om ca 70 miljoner euro per år. Kommissionen skall lägga fram grunden för fördelning av en del av dessa EU-medel, och den slutliga fördelningen förväntas vara klar först sent på våren 2006.

Fördelningen mellan riket och landskapet har hittills avgjorts periodvis in casu som en förhandlings- och budgetfråga. Under pågående period har Ålands andel definierats i förhållande till antalet gårdar. Ålands andel var år 1999 0,98 %, vilket betydde totalt 21,495 miljoner euro och i genomsnitt 3,070 miljoner euro per år. Ålands andel har under åren sjunkit på grund av minskade behov och är för tillfället 21,322 miljoner euro (3,05 miljoner euro per år). Detta utgör 0,97 % av den totalsumma som delfinansieras av garantisektionen vid jordbruksfonden (se tabellen nedan).

För den nya perioden är det inte mera ändamålsenligt att definiera fördelningen enligt gårdsantalet, eftersom det nya anslaget (och nya programmet) innehåller sådana åtgärder som inte har tillämpats på Åland och som inte är bundet till antalet gårdar. Arbetsgruppen har beaktat helhetssituationen under nuvarande och kommande period och anser att det är befogat att fördelningen av nya anslag ses i samma proportion som

under pågående period utgående från samtliga landsbygdsanslag. Fördelningsidén skildras i följande tabell:

Nuvarande period	Finland totalt milj.euro	Åland totalt milj.euro	Ålands andel %	Finland totalt euro/år	Åland euro/år
"Garantifonden"	2199,3	21,3	0,97	314,2	3,05
Mål 1-program	198,0			28,3	
LEADER-program	55,0			7,9	
Totalt	2 452,3	21,3	0,87	350,3	3,05
Nya perioden, uppskattning	1 952	17,0	0,87	279	2,42
Förändring %	-21	-21		-21	-21
Förändring MEUR	-500	-4,3		-72	-0,63

Arbetsgruppen föreslår att

landskapets andel av Finlands totalsumma under den nya programperioden definieras på basen av landskapets andel under den nuvarande perioden.

Under pågående period är Ålands andel 0,87 % av EU:s totala anslag för landsbygdsåtgärder i Finland.

2.4.2 Moduleringsanslag

Enligt de preliminära uppgifter som finns till förfogande i början av oktober 2005 betalas det ca 2,5 miljoner euro CAP-stöd till de åländska jordbrukarna år 2005. Summan skärs ner med 3 % (0,076 miljoner euro). Alla de gårdar vars stödsumma är under 5000 euro får tillbaka den nedskurna summan i sin helhet. De gårdar, vars stödsumma är över 5000 euro får tillbaka den summan som har skurits ner av den första 5000 euro. Återbäringen betalas följande år. De får alltså tillbaka 150 euro/gård år 2006. Summan som på detta sätt returneras till gårdarna är enligt preliminära uppgifter 0,050 miljoner euro. Resten av de åländska nedskärningarna (0,025 miljoner euro) går till EU:s gemensamma kassa för att disponeras för landsbygdsåtgärder.

På EU-nivå har man uppskattat att det år 2005 bildas en summa på 655 miljoner euro av de nedskärningar som kvarstår efter "återbäringarna", och år 2006 en summa på 700-800 miljoner euro. Summan stiger därefter ytterligare.

Av den totala summan skall först 33 % år 2005, 25 % år 2006 och 20 % år 2007 och därefter disponeras direkt till medlemsstaten. Dessutom skall alla få åtminstone 80 % (Tyskland 90 %) av den nedskurna summan. Resten fördelas mellan medlemsstaterna utgående från följande kriterier: jordbruksareal, sysselsättning inom jordbruket och bruttonationalprodukten per capita i köpkraft. I Finland har man uppskattat att vår andel kommer att vara 1,8 % av summan som delas på objektiva kriterier. Finlands totala summa uppskattas bli 9,9 miljoner euro år 2005 och 10,7 miljoner euro år 2006 och 16,6 miljoner euro därefter.

Då det har visat sig ytterst svårt att definiera Ålands andel utifrån samma kriterier som EU tillämpar vid fördelning av dessa moduleringsanslag föreslår arbetsgruppen att

landskapet Ålands andel av moduleringsmedlen skall motsvara landskapets andel av den summa som medlemsstaten Finland genererat till EU:s totala belopp.

Enligt uppgifterna för år 2005 är andelen 0,39 %.

2.5 Förfarande beträffande underhandlingar mellan Finland och Europeiska kommissionen i fråga om det nationella stödet och nya stödsystem

Enligt självstyrelselagen 59a § har landskapsregeringen rätt att delta i beredningen vid statsrådet av Finlands ställningstaganden till beslut som fattas inom Europeiska unionen, om beslutanderätten annars enligt självstyrelselagen hör till landskapets behörighet eller om saken på något annat sätt kan ha särskild betydelse för landskapet. Ifall landskapet och riket har olika ståndpunkter i en fråga som enligt självstyrelselagen hör till landskapets behörighet skall landskapets ståndpunkt på landskapsregeringens begäran delges när Finlands ställningstaganden presenteras vid EU:s institutioner.

Om det beslut som skall fattas inom EU helt eller delvis gäller tillämpning av EU:s gemensamma politik på Åland, formulerar landskapsregeringen innehållet i Finlands ställningstagande till den del saken enligt självstyrelselagen annars skulle höra till landskapets behörighet.

Landskapsregeringen har enligt självstyrelselagen 59b § rätt att stå i kontakt med EU-kommissionen i ärenden som hör till landskapets behörighet och som gäller verkställighet i landskapet av beslut som har fattats inom Europeiska unionen.

Trots det ovanstående har landskapet inte en självständig talerätt i EU:s institutioner och det ovanstående begränsar inte statsrådets rätt att representera Finland vid EU:s institutioner. Arbetsgruppen anser att 59b § i självstyrelselagen ger en tillräcklig juridisk grund för landskapsregeringen att formulera Finlands ställningstaganden i stödfrågor till den del de berör frågor som tillhör landskapets behörighetssfär.

Arbetsgruppen rekommenderar att jord- och skogsbruksministeriet och landskapsregeringen utan dröjsmål behandlar behörighetsproblematiken när ändringar i stödsystem eller helt nya stödformer börjar beredas, och påpekar att självstyrelselagens 9a kap. därvid skall iakttas. Ansvar för bevakningen av behörighetsfrågor ligger hos både ministeriet och landskapsregeringen. Arbetet med behörighetsfrågor bör ges en permanent och kontinuerlig form.

Arbetsgruppen föreslår att

ett permanent samarbetsorgan inrättas för tillämpningen av självstyrelselagens behörighetsfördelning i jordbruks- och landsbygdsfrågor.

2.6 Behörighets- och finansieringsansvaret för övriga jordbruksstöd

På basen av artikel i 141 i Finlands anslutningsfördrag kan kommissionen ge Finland tillstånd att bevilja nationella stöd med hjälp av vilka man säkerställer förutsättningarna för bedrivande av jordbruk i A- och B-regionerna. Kommissionen har inte fastställt någon tidpunkt för när 141-stödet skall upphöra, utan fortsättningen beror på det finska jordbrukets integrationsutveckling, vilket granskas periodvis. Det centrala innehållet i lösningen som grundar sig på artikel 141 är det följande:

- fortsatt inkomststöd åren 2004-2007;
- investeringsstöden och startstödet för unga jordbrukare höjs;
- en nationell tilläggsdel till miljöstödet och till kompensationsbidraget.

När ramarna för det nationella stödet omförhandlas kan stödsystemets struktur förändras, vilket kan leda till att det blir nödvändigt med en granskning av behörigheten för de nya stödformerna.

Därför anser arbetsgruppen att

behörighetsfördelningen gällande 141-lösningen följer den allmänna fördelningen; inkomstären är rikets behörighet och strukturärenden landskapets behörighet.

2.7 Lösning av frågan gällande förvaltning

2.7.1 Utbetalningsstället och förvaltningsmyndigheten

Under den kommande programperioden introduceras i enlighet med landsbygdsutvecklingsförordningen en ny modell med a) ett utbetalningsställe som tidigare och b) en förvaltningsmyndighet.

Under innevarande period finns en jordbruksfond med två olika avdelningar, garantiavdelningen och utvecklingsavdelningen. Den nya programperioden introducerar också två nya fonder, stödfonden och fonden för utveckling av landsbygden. Reglerna för utbetalningsstället gäller båda fonderna. Varje medlemsstat skall begränsa antalet utbetalningsställen till minsta möjliga antal med beaktande av landets konstitutionella bestämmelser och institutionella struktur. Förvaltningsmyndigheten är till för att administrera landsbygdsutvecklingsprogram. Förvaltningsmyndighetens uppgifter beskrivs i förordningen om landsbygdsutveckling artikel 75, enligt vilken förvaltningsmyndigheten ansvarar för programmets förvaltning och genomförande. Förvaltningsmyndigheten skall bl.a. övervaka urvalet av insatser som skall finansieras, se till att stödmottagare får tillräcklig information, ansvara för utvärdering och årsrapportering och leda den övervakningskommitté som skall tillsättas för varje program. Om uppgifter delegeras till annan part har förvaltningsmyndigheten likväl ansvaret för dessa uppgifter.

Landskapet Åland har ett eget landsbygdsutvecklingsprogram som är skilt från rikets. Följaktligen bör landskapet ha sin egen förvaltningsmyndighet. Mellan utbetalningsstället och förvaltningsmyndigheten kommer dock att finnas ett flertal uppgifter som förutsätter nära samarbete. Dessutom har medlemsstaten enligt artikel

74 ansvaret för tillsättande, förvaltning och kontroll av systemens funktion i förhållande till EU-kommissionen.

Landskapsregeringen har ansvaret för verkställigheten av medlemsstatens skyldigheter enligt artikel 74 i de fall där landskapet enligt självstyrelselagen har lagstiftningsbehörigheten.

Från och med 2007 kommer jord- och skogsbruksministeriets verkställighetsuppgifter att skötas av ett under bildning varande landsbygdsverk som underställs ministeriet. I skrivande stund är omfattningen av de uppgifter som skall allokeras till landsbygdsverket okänd, men som utgångspunkt kan tas de uppgifter som jordbruksavdelningens verkställighetslinje sköter i skrivande stund.

Arbetsgruppen konstaterar att systemet för administration som använts under perioden 2000-2006 fungerat tillfredsställande.

Arbetsgruppen föreslår att

En skild arbetsgrupp tillsätts för att utarbeta ett system för administration av stöd ur landsbygdsfonden (EJFLU) som inom ramen för kommande EU-reglering iakttar nuvarande principer och svarar mot de praktiska krav som administrationen av landsbygdsutvecklingsprogrammet ställer.

2.7.2 Landsbygdsnätverk

Enligt artikel 68 i landsbygdsutvecklingsförordningen skall varje medlemsstat inrätta ett nationellt landsbygdsnätverk i vilket de organisationer och förvaltningar som är involverade i landsbygdsutvecklingen skall samlas. Landsbygdsnätverket involverar bl.a. information, utbyte av erfarenheter och kunskap, ordnande av utbildning, framttagande av utbildningsprogram för de lokala aktionsgrupperna i inledningsskedet samt tekniskt stöd för interregionalt (och transnationellt) samarbete. Landsbygdsnätverkets administrativa ramar och konkreta uppgifter är ännu i planeringsskedet.

Landsbygdsnätverket är knutet till landsbygdsutvecklingsprogrammet. Eftersom Åland har ett eget utvecklingsprogram är den rådande tolkningen den att landskapet självt skall komma fram till ett beslut om sin roll i landsbygdsnätverket. För att fungera tillfredsställande i riket och för att möjliggöra samarbete med landskapet Åland bör landsbygdsnätverket fungera på både finska och svenska.

Arbetsgruppen föreslår att

Ålands landskapsregering skall vara representerad i det nationella landsbygdsnätverket.

2.7.3 Koordinering

Enligt artikel 23 i rådets förordning om gårdsstöd skall medlemsstaten utse en myndighet som ansvarar för samordningen av de kontroller som det integrerade systemet (IACS) förutsätter. En koordinationsgrupp med representation från alla myndigheter som är involverade i administrationen (i synnerhet av tvärvillkoren)

kommer att tillsättas av jord- och skogsbruksministeriet vid årsskiftet. Gruppen kommer att ledas av utbetalningsstället. För närvarande fungerar jord- och skogsbruksministeriet som koordinator för landskapets del. År 2006 då fler tvärvillkor träder ikraft ökar behovet av samordnad koordination enligt artikel 23.

Arbetsgruppen föreslår att

*Ålands landskapsregering skall vara representerad i
koordinationsgruppen.*

3 BILAGOR

1. Tillsättande av en arbetsgrupp för att utreda behörigheten mellan riket och landskapet Åland gällande jordbrukets olika stödformer 20.8.2004 (MMM044:00/2004)
2. Behörighetsfördelning på området jordbrukets marknadsföring, styrning och strukturfrämjande 29.9.1994 (Uronen-gruppens rapport)
3. Författningsbakgrunden samt verkställande myndigheter för tvärvillkoren
4. Jämförelse mellan nationella växtodlingsstödet och miljöstödet nationella tilläggsdel
5. Lagstiftningskedjan inom nationella stödet, tilläggsdel i miljöstödet
6. Lagstiftningskedjan inom nationella stödet, tilläggsdel i lfa-stödet
7. Utdrag ur rådets förordning (EG) nr 1257/1999 och rådets förordning (EG) nr 1698/2005
8. Schema över arrangemang beträffande utbetalningsstället mellan riket och landskapet Åland
9. Republikens presidents förordning om skötseln av de uppgifter i landskapet Åland som hör till utbetalningsstället för garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) (1004/2001)
10. Avtal mellan jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse om överförande av vissa uppgifter på landskapsstyrelsen 21.12.2001
11. Tabell över kategorisering av strukturstöd respektive produktionsstöd (Prioriteringar i utkastet till landsbygdsutvecklingsförordning)
12. Utlåtande av högsta domstolen dnr OH 2003/66, givet 18.8.2003

Jord- och skogsbruksministeriet

TILLSÄTTANDE AV
EN ARBETSGRUPP

MMM044:00/2004

20.8.2004

Arbetsgrupp för att utreda behörigheten mellan riket och Ålands landskap gällande jordbrukets olika stödformer**Tillsättandet**

Jord- och skogsbruksministeriet har i dag beslutat tillsätta en arbetsgrupp som skall utreda och göra ett förslag till behörighetsfördelningen mellan riket och landskapet Åland gällande tilläggstödet till jordbrukets miljöstöd och kommande liknande stödformer.

Verksamhetsperiod

23.8.2004 - 30.6.2005

Bakgrund

Jord- och skogsbruksministeriet anmälde till Europeiska kommissionen den 7 november 2003 ett stödprogram rörande Finland avseende bland annat ett tilläggstöd till jordbrukets miljöstöd. Stödet utgör en ersättning till det i Finland tidigare tillämpade nationella växtodlingsstödet. Utformningen av förslaget till ett nytt nationellt stöd framkom som en följd av Finlands artikel 141 förhandlingar med Europeiska kommissionen. Kommissionen godkände Finlands anmälan den 16 mars 2004.

Ålands landskapsregering har hävdatt att tilläggsstödet tillhör landskapets behörighet och jord- och skogsbruksministeriet har å sin sida hävdatt att stödet tillhör statens behörighet.

Jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsregering har trots ovanstående oenighet gällande behörighetsansvaret gällande stödet, överenskommit den 12 mars 2004 om att tilläggstödet till jordbrukets miljöstöd skall implementeras, administreras och finansieras av jord- och skogsbruksministeriet under år 2004.

Målsättningar

Arbetsgruppens uppgift är att vidare utreda behörighetssituationen gällande det aktuella stödet samt kommande liknande ärenden. Arbetsgruppen får i uppdrag att klargöra hur arbetsuppgifter och finansieringsfrågor inom jordbrukspolitiken skall fördelas i praktiken mellan staten och landskapet för att klargöra situationen med tilläggstödet, det förhöjda LFA-stödet och övriga aktuella förändringar med anledning av reformen av de nationella stöden samt jordbruksreformen gällande CAP-stöden.

Uppdrag

Arbetsgruppens uppdrag består av:

- förslag på behörighets- och finansieringsansvaret av tilläggsstödet till jordbrukets miljöstöd
- förslag på behörighets- och finansieringsansvaret av tilläggsstödet till stödet för mindre gynnade områden
- förslag på behörighetsansvaret av kompletterande villkor
- vid behov förslag på förfarandet gällande preciseringen av Ålands andel av den totalsumma som Europeiska kommissionen har godkänt för Finland i ovanstående stödformer samt förslag på summorna år 2005-2006.
- förslag på förfarandet gällande underhandlingar mellan Finland och Europeiska kommissionen i fråga om nationella stödet
- förslag på behörighets- och finansieringsansvaret av övriga jordbruksstöd med anledning av reformen av de nationella stöden samt jordbruksreformen gällande CAP-stöden samt underhandlingsförfarandet mellan Finland och Europeiska kommissionen
- vid behov förslag på praktiska åtgärder gällande frågor i anknytning till utbetalningsstället.
- vid behov förslag på överenskommelseförordning och avtal mellan riket och Ålands landskapsregering

Organiseringen

Ordförande Helena Serén, lantbruksråd, jord- och skogsbruksministeriet

Medlemmar:

Susanne Andersson, avdelningsjurist, Ålands landskapsregering

Jannika Enegren-Åberg, specialsakkunnig, justitieministeriet

Dan E Eriksson, finanschef, Ålands landskapsregering

Sölve Högman, byråchef, Ålands landskapsregering

Hanna Nikkilä, inspektionsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Juha Vanhatalo, överinspektör, jord- och skogsbruksministeriet

Arbetsgruppen kan utnämna två sekreterare.

Behörighetsfrågan gällande tilläggsstödet till jordbrukets miljöstöd och tilläggsstödet till stödet för mindre gynnade områden samt behörighetsfrågan gällande kompletterande villkor, som träder i kraft år 2005 skall vara slutfört före den 30 oktober 2004.

Behörighetsfrågan gällande andra jordbruksfrågor skall vara slutfört den 30 juni 2005.

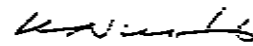
Kostnader och finansiering

Arbetsgruppen utför sitt arbete som tjänstearbete. Eventuella övriga utgifter betalas under moment 30.01.21.

Jord- och skogsbruksminister

Juha Korkeaoja

Regeringssekreterare

Katri Nuotio

DISTRIBUTION

Arbetsgruppens ordförande och medlemmar
Kanslichef Vaittinen

URONEN-GRUPPEN
29.9.1994

E. Nordberg

Korrigerad version

P.M.
BEHÖRIGHETSDELNING PÅ OMRÅDET AV JORDBRUKETS
MARKNADSFÖRING, STYRNING OCH STRUKTURFRÄMJANDE

Självstyrelselagens stadganden

Enligt 18 § 15 punkten av självstyrelselagen har landskapet lags-
tiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk samt styrning av
lantbruksproduktionen. Enligt samma paragraf 10 punkten gäller behörigheten
också miljövärd.

Till rikets behörighet hör enligt lagens 27 § 15 punkt ärenden, som angår
prisen på lantbruksprodukter samt främjande av export av dessa produkter.
Enligt 27 § 12 och 36 punkter det samma gäller också utrikeshandeln (tuller
och andra gränsskyddsåtgärder av lantbruksprodukter) samt skatter och avgifter
(t. ex. marknadsförings-, exports och kvotavgifter).

Enlighet med ovannämnda lagpunkter och grundsatserna i självstyrelselagen
har alla förra lantbruksinkomstlagar samt nuvarande lagen om marknadssystem för
lantbruksprodukter och på grund av dem reglerade pris- och inkomststödåtgärder
stadgats av riket och gällt också i Åland. I motiveringarna (RP 73/90) till 27
§ 15 punkten har uttryckligen konstaterats, att stadganden täcker
lantbruksinkomstlagstiftningen. Meningen var att inte ändra tidigare förhållandet
enligt vilket med lantbruksnärings anknutna inkomst- och prispolitiska ärenden
ansetts höra till rikets behörighet.

Däremot har styrning - dvs. minskning, nedläggelse eller omställning - av
lantbruksproduktionen med hjälp av åtgärder, som på rikets sida har sin grund i
lagen om balansering av lantbruksproduktionen (1261/89), inte tillämpats i
Åland. Landskapet har haft för denna styrning egen landskapslag. Det samma
gäller främjande av jordbrukets struktur.

Enligt principer i 44 § av självstyrelselagen följer uppdelningen för
budgeteringsbehörigheten samma regler som lagstiftningsuppdelningen.

Verkställelse av EG:s marknadspolitik för lantbruksprodukter

EG:s gemensamma jordbrukspolitik kan i princip indelas i en pris- och
marknadspolitik (jordbrukets marknadssystem) samt i en strukturpolitik
(strukturella stöd).

EG:s marknadssystem för lantbruksprodukter innehåller systemen för olika grupper
produkter (19). Dessa system bygger sig i stort sätt på samma grunder: ett
gemensamt prissystem, importskydd, exportbidrag samt olika slag av system för
stödande och styrning av produktionen. System för produktionsstyrning
innehåller bl.a. olika kvotsystem samt trädning, som är en förutsättning för
spannmålsarealstöd.

Ovannämnda marknadssystem torde i självstyrelselagens mening höra till
rikets lagstiftningsbehörighet, även i fall inkomststöd innehåller något slags
styrning utan att odlaren gör kontrakt, annars förbinder sig till eller är
tvungen att vidtaga eller avstå särskilda åtgärder. Den samma principen torde
kunna tillämpas också i fall inkomststöd har miljöpolitiska särdrag.

Såsom Timo Tolvi har i sitt p.m. från 12.9.1994 konstaterat torde EG:s marknadssystem av lantbruksprodukter och med dem fast anknutna produktionsstyrningssystem, (inkomststöd) höra till rikets behörighet.

Verkställande av nationell stöd

Enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om *nationella stöd* till jordbruket och trädgårdsodlingen, (RP 148/94) skall av inhemska medel helt finansieras sk. övergångsstöd, nordisk stöd och i fall allvarliga svårigheter specialstöd. Denna lag kommer inte att tillämpas på stöd för investeringar och inte heller ersättningar som betalas för produkternas värdeminskningar vid övergångsperioden.

Stöd för övergångsperiod skall beviljas som minskande under 1995-1999. Enligt *motiveringarna* skall stödet i allmänhet beviljas högst till ett belopp som motsvarar den skillnad som gäller mellan stödnivån före och efter anslutningen. Avsikten är att bevilja stöd bland annat för produktion av frövara av vissa foderväxter, stöd baserade på areal och antalet djur, stöd till unga odlare samt stöd för odling av specialväxter och stöd för trädgårdsproduktion. Övergångsstöd kan alltså vara inkomst- eller prisstöd. Dessa hör till rikets befogenhet.

Nordisk stöd är långvarig och kan knytas till fysiska produktionsfaktorer, så som antalet hektar jordbruksmark eller antalet djur. Detta är inkomststöd och hör till rikets behörighet.

Innehållet av speciellt stöd har inte definierats men torde i praktiken komma att likna övergångsperiod- och nordisk stöd.

EG:s strukturpolitik för lantbruket

EG:s strukturella stöd har olika målsättningar - s.k. 1-5b -, av vilka målsättning 5a angår främjandet av landsbygdens utveckling horisontaliskt genom att skynda på *anpassningen* av lantbrukets strukturer när den gemensamma lantbrukspolitiken förnyas och 5b angår likadanfrämjande genom att regionalt underlätta utvecklingen och strukturanpassningen i trakter med landsbygdskaraktär. Stödåtgärderna omfattar olika, för medlemstater dels obligatoriska men mestadels frivilliga system. Alla åtgärder i vilka gemenskapen deltar skall inbegripas i en plan, som varje medlemstat för sin del utarbetar för varje enskild målsättning. Stödåtgärder kan innehålla t. ex. följande stöd: investeringsstöd för gårdsbruk, startbidrag för unga odlare, stöd för gemensamma investeringar, bokfäringsbidrag, stöd för rådgivningsorganisationer, främjande av yrkesskicklighet, stöd för marknadsföring och förädling av produkter.

Uppdelningen av lantbrukspolitiska marknadsåtgärder och strukturpolitiska åtgärder är likväl konstlad till vissa delar. Vanligen kommer pengarna för förstnämnda från FEOGA:s stödavdelning och för sistnämnda från dess styrningsavdelning. Med marknadspolitiska stödmedel finansieras också åtgärder som i betydande grad inverkar på strukturen av lantbruket. Dessa som förut finansierades från strukturfonderna finansieras nuförtiden via FEOGA:s stödavdelning. Sådana åtgärder är förutom förtidspension och beskogningsstöd också produktionsstöd som, beaktar miljön. De har som bakgrund minskandet av överproduktionen. Å andra sidan finansierar styrningsavdelningen fortfarande stödet för bergstrakter och trakter med ogynnsamma odlingsförhållanden, d.v.s. det så kallade LFA-stödet (se nedanför stöd för ersättning av en bestående naturskada), som är egentligen direkt inkomststöd med de anknutna miljösynpunkter.

Stödåtgärder enligt lag förslaget till lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (RP 164/94) innehåller stadganden om verkställandet av EG:s lagstiftning till den del *den angår* nedannämnda åtgärder, som med undantag av 2-3, 5 och 9 punkter kan enligt 18 § av självstyrelselagen lätt tolkas höra till landskapets lagstiftningsbehörighet:

1. Förbättring av strukturerna i och verksamhetsförutsättningar för jord- och skogsbruket samt landsbygdsnäringsarna genom följande stöd

- investeringsstöd för gårdsbruk och landsbygdsföretag på lägenheterna (bidrag, räntestöd eller statlig lån)
- startbidrag för unga odlare (bidrag samt räntestöd eller statlig lån)
- investeringsbidrag för unga odlare (bidrag, räntestöd eller statlig lån)
- stöd för gemensamma investeringar (bidrag)
- bokföringsbidrag
- starbidrag för sammanslutningar
- stöd för rådgivningsorganisationerna (bidrag)
- stöd för främjande av yrkesskickligheten (bidrag)

2. Stöd för ersättande av en bestående naturskada (årlig bidrag på basis av husdjursenheter eller i *odling* varande åkerareal)

3. Stöd för användning av odlingsmetoder: som skonar eller förbättrar miljön samt landskapsnaturvård (miljöstöd för jordbruket, som i praktiken kommer att innehålla inkomstöd-typisk basstöd enligt åkerarealen med miljövänliga odlingsmetoder och specialstöd för hårdare åtgärder baserade på med odlarna gjorda kontrakter)

4. Stöd för beskogning av åker och skogsförbättringsarbeten

5. Stöd för avstående från jordbruk (förtidspension)

6. Stöd för utvecklandet av marknadsföringen och förädlingen av jord- och skogbruksprodukter

7. Stöd för grundande av producentorganisationer

8. Stöd för användning och skötsel av vattentillgångar

9. stöd för nyskifte.

Förtidspensionen avsedd i ovannämnda punkt 5, tycks höra till rikets befogenhet enligt självstyrelselagens 27 § 21 och 42 punkters principer på samma sätt som förra avträdelse- och generationsväxlingspensioner. Samma gäller enligt lagens 27 § 16 punkt även stöd för nyskifte (ovan punkt 9).

Stöd för ersättande av bestående naturskador (ovan punkt 2) tycks klart vara direkt inkomststöd och höra därför enligt självstyrelselagens 27 § 15 och 42 punkter till rikets behörighet.

Miljöstödet syns enligt 27 § 10, 15 och 42 punkter höra till landskapets behörighet, även till den del det utdelas såsom basstöd. Förutsättning för basstödet är, att jordbrukaren för fem år förbinder sig till miljövänliga odlingsmetoder. Speciella miljöstöd föutsätter kontrakt.

Ålands kompetens på det jordbrukspolitiska området vid ett EU-medlemskap

Pris- och andra marknadspolitiska åtgärder och med dem anknutna styrningsåtgärder inom jordbruket hör även i framtiden till rikets behörighet, medan främjande och styrning av lantbrukets struktur med investerings- och motsvarande stöd förblir landskapets behörighet.

Meningen är att alla inkomststöd så som pris- och marknadsåtgärder (och pensioner) hör till rikets behörighet även om de innehåller viss styrningssärdrag, dock ej styrningsåtgärder som förutsätter att enskilda jordbrukare genom kontrakt förbinder sig att vidta vissa åtgärder. Alla jordbrukspolitiska åtgärder, närmast strukturpolitiska stödåtgärder samt styrning av lantbruksproduktionen som innebär upprättande av kontakt med enskilda jordbrukare, hör till landskapets behörighet. Detta gäller även miljöstödet trots det stora inslaget av inkomststöd.

Förslaget innebär att behov av förändringar av Ålands självstyrelselag inte föreligger på grundval av detta.

På följande sida finns förslaget samt de olika typer av stöd som berörs, samt den uppskattade nivån på EU-medfinansieringen år 1995 för de stöd som Åland har behörigheten på.

Linnéa Johansson
T.f. planeringschef, Ålands landskapsstyrelse

FÖRFATTNINGSBACKGRUNDEN SAMT VERKSTÄLLANDE MYNDIGHETER FÖR TVÄRVILLKOREN

Rådets direktiv	Nationell tillämpningsförfattning	Innehåll	Myndigheter som ansvarar för verkställandet och övervakningen av författningen
Nitratdirektivet 91/676 artikel 4 och 5	Statsrådets förordning om begränsning av utsläpp i vattnen av nitrater från jordbruket (931/2000) Åland: Ålands landskapsregerings beslut om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruk (ÅFS 79/2000)	Gödsling samt användning och upplagring av stallgödsel	Ansvariga myndigheter: Riket: kommunernas miljöskyddsmyndigheter, de regionala miljöcentralerna Åland: Övervakning av kompletterande villkor: Riket: TE-centralernas landsbygdsavdelningar Åland: Ålands landskapsregering
Grundvattendirektivet 80/68 artikel 4 och 5	Statsrådets beslut om skydd för grundvatten mot förorening genom vissa miljöfarliga eller hälsofarliga ämnen (364/1994) Åland: Vattenlag för landskapet Åland (ÅFS 61/1996) Vattenförordning för landskapet Åland (ÅFS 77/1996)	Skydd för grundvatten mot förorening orsakad av vissa farliga ämnen	Ansvariga myndigheter: Riket: kommunernas miljöskyddsmyndigheter, de regionala miljöcentralerna Övervakning av kompletterande villkor: Riket: TE-centralernas landsbygdsavdelningar Åland: Ålands landskapsregering
Avloppsslamdirektivet 86/278 artikel 3	Statsrådets beslut om användning av slam från reningsverk inom jordbruket (282/1994) Åland: Landskapsregeringens direktiv från den 5.11.1991 för användningen av reningsverksslam inom jordbruket	Användning av avloppsslam i jordbruket	Ansvariga myndigheter: Riket: kommunernas miljöskyddsmyndigheter, de regionala miljöcentralerna Åland: Övervakning av kompletterande villkor: Riket: TE-centralernas landsbygdsavdelningar Åland: Ålands landskapsregering
Habitatdirektivet 92/43 artikel 6 artikel 13 artikel 15 artikel 22 (b)	Naturvårdslagen (1096/1996) 65-68 § BILAGA I BILAGA II Åland: Landskapslagen om naturvård (ÅFS 82/1998) Landskapsförordning om naturvård (ÅFS 113/1998) Naturvårdslagen (1096/1996) 42 och 49 § BILAGA IVb Jaktlagen (615/1993) 32-34 § Åland: Jaktlag för landskapet Åland (ÅFS 31/1985) 9 kap 47-51 a §§ Landskapslagen om naturvård (ÅFS 82/1998) 14-16 §§, Landskapsförordning om naturvård (ÅFS 113/1998) 4 § Naturvårdslagen (1096/1996) 43 §	Naturvårdslagens bestämmelser om Natura 2000 Förteckning över naturtyper Förteckning över arter Fridlysning av växtarter enligt naturvårdslagen Förteckning över arter Förbjudna fångstredskap och fångstmetoder Utplantering av arter av främmande ursprung	Ansvariga myndigheter: Riket: kommunernas miljöskyddsmyndigheter, de regionala miljöcentralerna Åland: Övervakning av kompletterande villkor: Riket: TE-centralernas landsbygdsavdelningar Åland: Ålands landskapsregering

	Jaktlagen (615/1993) 42 § Åland: Landskapslagen om naturvård (ÅFS 82/1998) 19 § Jaktlag för landskapet Åland (ÅFS 31/1985) 17 §		
Fågeldirektivet 79/409 artikel 3.1	Naturvårdslagen (1096/1996) 1, 5, 37-41, 43, 46-49 § Åland: Landskapslag om naturvård (ÅFS 82/1998) 1,14,15,19,20 §§ Landskapsförordning om naturvård (ÅFS 113/1998) 2 och 3 §§	Allmänna skyddsförpliktelser och bestämmelser om skydd av arter av organismer	Ansvariga myndigheter: kommunernas miljöskyddsmyndigheter, de regionala miljöcentralerna Övervakning av kompletterande villkor: TE-centralernas landsbygdsavdelningar Åland: Ålands landskapsregering
artikel 3.2	Naturvårdslagen (1096/1996) 7-9, 10-28 § Åland: Landskapslag om naturvård (ÅFS 82/1998) 2 kap 5-13 §§, 16 §, 4 kap 21-24 §§	Bestämmelserna i 2 och 3 kap. i naturvårdslagen	
Artikel 4.1 och 4.2	Naturvårdslagen (1096/1996) 64-69 § BILAGA 1 (förteckning över arter) Åland: Landskapslag om naturvård (ÅFS 82/1998) 21-21 §§.	Natura 2000-bestämmelserna om SPA-områden i 10 kap. i naturvårdslagen	
Artikel 4.4	Naturvårdslagen (1096/1996) 65 och 66 § Åland: Landskapslag om naturvård (ÅFS 82/1998) 21-23 §§		
Artikel 5	Naturvårdslagen (1096/1996) 37-41 § Jaktlagen (615/1993) 37 § Åland: Landskapslag om naturvård (ÅFS 82/1998) 14,15,18,19,20 §§ Landskapsförordning om naturvård (ÅFS 113/1998) 2 och 3 §§ Jaktlag för landskapet Åland (ÅFS 31/1985) 22 och 23 §§	Fridlysta arter	
Artikel 7	Jaktlagen (615/1993) 20 §, 37 § Jaktförordningen (666/1993) 24 § 25 a § Åland:	Allmänna krav; bl.a. principen om hållbar användning Allmänna fredningstider Särskilda fredningstider, bl.a.	

Artikel 8	Jaktlag för landskapet Åland (ÅFS 31/1985) 5 kap 19-29 §§ Jaktförordning för landskapet Åland (ÅFS 69/1995) Jaktlagen (615/1993) 32-34 § Åland: Jaktlag för landskapet Åland (ÅFS 31/1985) 9 kap 47-51 a §§	kräka, gråstrut, havstrut, tamduva och björktrast Jaktsätt, bl.a. förbjudna fångstmetoder och redskap	
------------------	---	---	--

FÖRFATTNINGSBACKGRUNDEN FÖR TVÄRVILLKOR (rådets förordning 1782/2003, bilaga III, punkt 10)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet
artiklar 15, 17 (1), 18 och 20

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 av den 23 februari 2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003 av den 22 september 2003 om fodertillsatser

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel

2004/217/EG: Kommissionens beslut av den 1 mars 2004 om antagande av en förteckning över varor som inte får avyttras eller användas som foder (Text av betydelse för EES)

Nationell lagstiftning

Foderlag 396/1998

JSMb om foderblandningar 41/1999

JSMb om foderämnen 40/1999

JSMb om skadliga ämnen, produkter och organismer i foder 163/1998

JSMb om fodertillsatser 125/98

JSMb om vissa produkter som används i djurfoder 183/1994

Åland: Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av foderlagen (ÅFS 18/1998), Ålands landskapsstyrelses beslut om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om fodermedel (ÅFS 30/1999)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati

Kommissionens förordning (EG) nr 1234/2003 av den 10 juli 2003 om ändring av bilagorna I, IV och XI till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 och förordning (EG) nr 1326/2001 när det gäller transmissibel spongiform encefalopati och foder

FÖRFATTNINGSBACKGRUNDEN FÖR TVÄRVILLKOR (rådets förordning 1782/2003, bilaga III, punkt 9)

Rådets direktiv 91/414/EEG av den 15 juli 1991 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien (tillämpas från 1.1.2006)

Nationell lagstiftning

Lag om bekämpningsmedel 327/1969
Förordning om bekämpningsmedel 792/1995

Åland: Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattning om kemikalier (ÅFS 32/1990)

LIVSMEDELSLAGSTIFTNING / ELINTARVIKESÅDÖKSET

(6/2005)

FÖRFATTNINGSBACKGRUNDEN FÖR TVÄRVILLKOR (rådets förordning 1782/2003, bilaga III, punkt 10)

Rådets direktiv 96/22/EG av den 29 april 1996 om förbud mot användning av vissa ämnen med hormonell och tyreostatisk verkan samt av β -agonister vid animalieproduktion och om upphävande av direktiv 81/602/EEG, 88/146/EEG och 88/299/EEG artiklar 3, 4, 5 och 7

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet artikel 14

Nationell lagstiftning

Lag om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel 1195/1996

Lag om medicinsk behandling av djur 617/1997

JSMf om användning, överlåtelse och förskrivning av läkemedel för behandling av djur 23/VLA/2002

JSMf om bokföring över medicinsk behandling av animalieproduktionsdjur 13/VLA/2000

JSMb om läkemedelsfoder 13/VLA/1998

JSMf om främmande ämnen i animaliska livsmedel 13/VLA/2001

JSMb förbud mot användningen av vissa läkemedelssubstanser i fråga om djur 743/1997

Åland: Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel (ÅFS 43/1977), Landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel (ÅFS 83/2003), Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (ÅFS 97/1997), Landskapsförordning om

tillämpning i landskapet Åland om riksförfattningar om livsmedelshygien ifråga om animaliska livsmedel (ÅFS 98/1997).

FÖRFATTNINGSBACKGRUNDEN FÖR TVÄRVILLKOR (rådets förordning 1782/2003, bilaga III, punkt 11)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet
artiklar 14, 17 (1) och 18

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 av den 17 november 2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen

Rådets direktiv 92/46/EEG av den 16 juni 1992 om fastställande av hygienregler för produktion och utsläppande på marknaden av rå mjölk, värmebehandlad mjölk och mjölkbaserade produkter

Kommissionens direktiv 89/362/EEG av den 26 maj 1989 om allmänna hygienvillkor vid mjölkproducerande anläggningar

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien (tillämpas från 1.1.2006)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung (tillämpas från 1.1.2006)

Nationell lagstiftning

JSMf om hygienkrav på mjölkproduktionsenheter 8/VLA/2002

JSMf om hygienkrav på tillverkning av mjölk och mjölkbaserade produkter 31/VLA/2001

JSMf om övervakningsprogram av salmonella hos broiler och kalkon 23/VLA/2001

JSMf om övervakning av salmonella hos hönor 24/VLA/2001

Åland: Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel (ÅFS 43/1977), Landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel (ÅFS 83/2003), Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om livsmedelshygien ifråga om animaliska livsmedel (ÅFS 97/1997), Landskapsförordning om tillämpning i landskapet Åland om riksförfattningar om livsmedelshygien ifråga om animaliska livsmedel (ÅFS 98/1997).

DJURSKYDDSLAGSTIFTNING/ ELÄINSUOJELUSÄÄDÖKSET (6/2005)

Rådets direktiv 98/58/EG om skydd av animalieproduktionens djur, artikel 4

Nationell tillämpningsförfattning

Djurskyddslagen (247/1996)

Djurskyddsförfattningen (396/1996)

JSM beslut om djurskyddskrav vid hållandet av olika animalieproduktionens djur

Innehåll

Allmänna djurskyddskrav vid hållandet av animalieproduktionens djur

Myndigheter

Länsveterinärer
Kommunalveterinärer
Kommunernas hälsoinspektörer
Polis

Åland:

Djurskyddslag för landskapet Åland (ÅFS 95/1998), Djurskyddsförordning (ÅFS96/1998)

Rådets direktiv 91/629/EEG om fastställande av lägsta djurskydds krav för kalvar, artikel 3 och 4

Nationell tillämpningsförfattning

Djurskyddslagen (247/1996)

Djurskyddsförfattningen (396/1996)

JSM beslut om djurskydds krav vid nötkreaturshållning (14/VLA/1997, 6/VLA/2002)

Innehåll

Djurskydds krav vid hållandet av kalvar

Myndigheter

Länsveterinärer

Kommunalveterinärer

Kommunernas hälsoinspektörer

Polis

Åland: Djurskyddslag för landskapet Åland (ÅFS 95/1998), Djurskyddsförordning (ÅFS96/1998)

Rådets direktiv 91/630/EEG om fastställande av lägsta djurskydds krav vid svinhållning, artikel 3 och 4(1)

Nationell tillämpningsförfattning

Djurskyddslagen (247/1996)

Djurskyddsförfattningen (396/1996)

JSM beslut om djurskydds krav vid svinhållning (14/VLA/2002)

Innehåll

Djurskydds krav vid hållandet av svin

Myndigheter

Länsveterinärer

Kommunalveterinärer

Kommunernas hälsoinspektörer

Polis

Åland: Djurskyddslag för landskapet Åland (ÅFS 95/1998), Djurskyddsförordning (ÅFS96/1998)

ELÄINTEN MERKINTÄ JA REKISTERÖINTI (6/2005)

1782/2003, Liite III

1.1.2005 =>

EU-tason säädös	Kansallinen säädös	Sisältö	Vastuuviranomainen
Direktiivi 92/102/ETY -artikla 3	MMMa 1269/2001 MMMp 918/1997	Tuottajien rekisteröityminen eläintilarekisteriin ja eläinlääkärin ilmoittaminen rekisteriin (sijat, lampaat/vuohet)	Ohjeistus: MMMELO Valvonta: TE-keskusten maaseutuosaat, Ahvenanmaan lääninhallitus Päätoimipaikka: läänineläinlääkäri Ahvenanmaan maakuntaeläinlääkäri
- artikla 4	MMMa 1269/2001 MMMp 918/1997	Tuottajien pitämää tapahtumapohjainen luettelo (sijat, lampaat/vuohet)	ks. ed.
- artikla 5	MMMa 1269/2001 MMMp 918/1997	Eläinten merkittäminen (sijat, lampaat/vuohet)	ks. ed.
Neuvoston asetus 21/2004 9.7.2005 toimeenpanon takaraja	MMMp 918/1997 → muutos: MMMa xxx/2005 (tulossa heinäkuussa)	'Lammas- ja vuoheläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottaminen direktiivin 92/102/ETY muuttaminen' (Dir 92/102/ETY säätötoimen tämän jälkeen vain sikojen tunnistusta ja rekisteröintää)	
European parlamentin ja neuvoston asetus 1760/2000 - artikla 6	MMMp 7/1999	Passit eivät ole käytössä Suomessa (naudat)	Ohjeistus: MMMELO Päätoimipaikka: läänineläinlääkäri, Ahvenanmaan maakuntaeläinlääkäri
Komission asetus 911/2004 - artikla 8	MMMp 7/1999	Tilalla pidettävä tapahtumapohjainen luettelo (naudat)	Ohjeistus: MMMELO Valvonta: TE-keskusten maaseutuosaat, Ahvenanmaan lääninhallitus Päätoimipaikka: läänineläinlääkäri, Ahvenanmaan maakuntaeläinlääkäri
European parlamentin ja neuvoston asetus 1760/2000 - artikla 4	MMMp 7/1999	Eläinten merkittäminen (naudat)	ks. ed.
European parlamentin ja neuvoston asetus 1760/2000 -artikla 7	MMMa 7/1999	Nautaeläinluettelon pitäminen, tietojen ilmoittaminen nautarekisteriin	Ohjeistus: MMMELO Valvonta: TE-keskusten maaseutuosaat, Ahvenanmaan lääninhallitus Päätoimipaikka: läänineläinlääkäri, Ahvenanmaan maakuntaeläinlääkäri

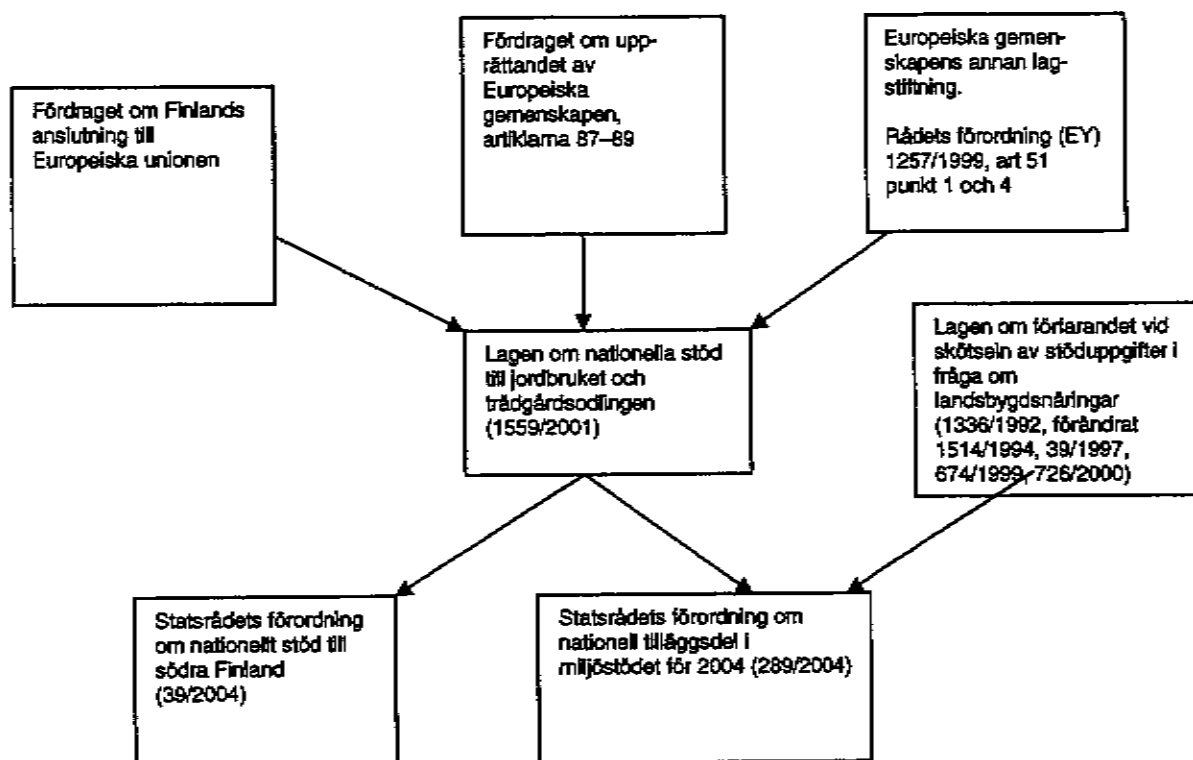
ELÄINTAUDIT 1782/2003, Liite III 1.1.2008 ->			
European parlamentin ja neuvoston asetus 999/2001 - artiklat 11, 12, 13, 15	Eläintautilaki 55/80 MMM EEOp 15/EEOp/1998, muut. MMMa 4/EEOp/2001	TSE-tautien ehkäisy, valvonta ja hävittäminen	Ohjelistus: MMM/ELO Valvonta/toimenpiteet: lääkinnällinen, lääkinnällintäkäkär, kunnan/kaupungineläinlääkärit, tarkastuseläinlääkärit Ahvenanmaalla lääkinhallitus, maakuntaeläinlääkäri
Direktiivi 2003/85/EY - artikla 3 Direktiivi 92/119/ETY - artikla 3 - liite I Direktiivi 2000/75/EY - artikla 3	Eläintautilaki 55/80 9§ MMM EEOp 136/EEOp/1998 MMM 7/EEOp 04 MMM EEOp 31/95 MMM EEOp 532/97 (vastustettavat eläintaudit, eläintautiaisia ilmoittaminen) MMMa 33/EEOp/2001	Ilmoitusvelvollisuus: suu- ja sorkkatauti Sien veikkalehti-tauti Ja Karjarutto, Pienten märehtijöiden rutto, Lammas- ja vuohirokko, Veikkalehtinen vuohirokko, Veikkalehtinen atomalitti, Lumpy skin-tauti, Rift valley-kuume, Afrikkalainen sikarutto ja Saksanhirven epitsoottinen verenvuototauti sekä Lämpöiden bluetongue-tauti	Ohjelistus: MMM/ELO Valvonta/toimenpiteet: lääkinnällinen, lääkinnällintäkäkär, kunnan/kaupungineläinlääkärit, tarkastuseläinlääkärit Ahvenanmaalla lääkinhallitus, maakuntaeläinlääkäri

Sekä eläinten merkintä- ja rekisteröintiasioissa kuin myös eläintautien liittyvissä kysymyksissä Ahvenanmaalla ei ole omaa sääntöä/päätöksentekoa

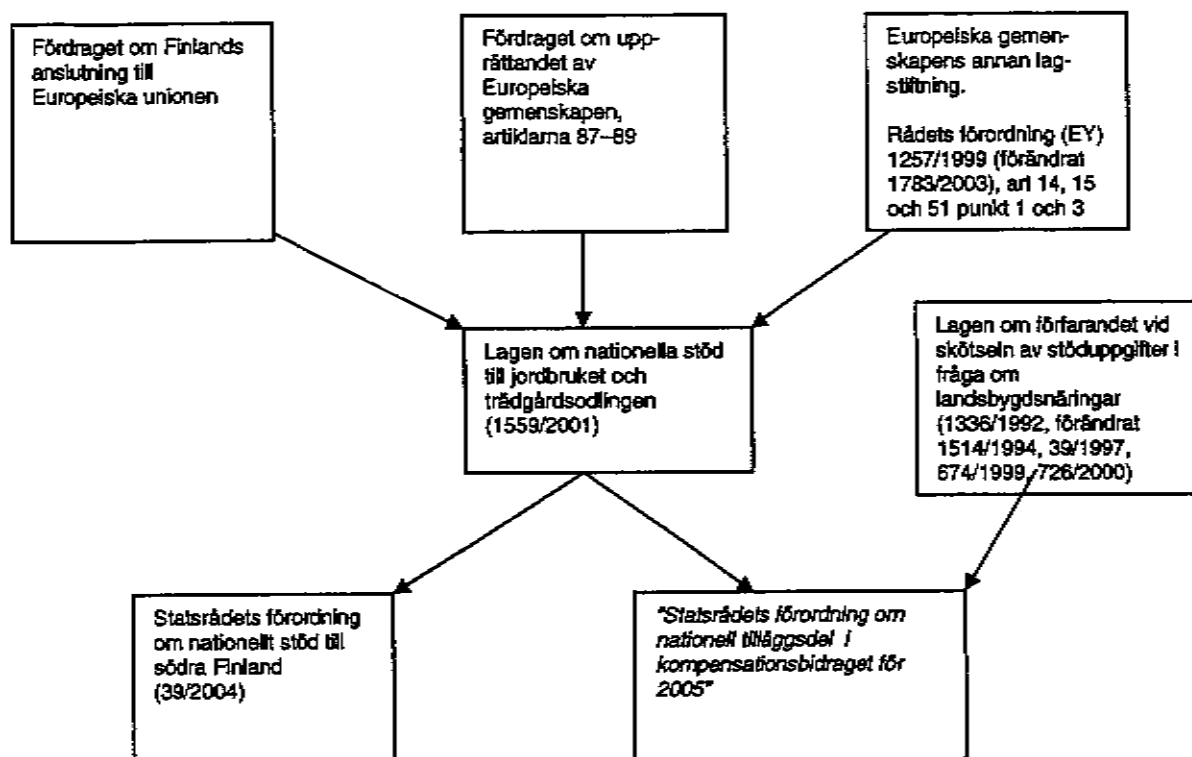
JÄMFÖRELSE MELLAN NATIONELLA VÄXTODLINGSSTÖDET OCH MILJÖSTÖDETS NATIONELLA TILLÄGGSDEL

	NATIONELLA VÄXTODLINGSSTÖDET (nationellt stöd för vegetabilieproduktion)	MILJÖSTÖDETS NATIONELLA TILLÄGGSDEL
När trädde systemet i kraft?	1.1.1997-	1.1.2004-31.12.2007
Varför kom det till?	En del av anslutningsfördraget. Togs i bruk efter att Finland under 2 första år hade betalat ett sk. övergångsperiodens stöd.	Finland ville ersätta nationella växtodlingstöd med ett nyt system.
Syftet med stödet?	För att få ett högt utnyttjande av miljöåtgärder inom jordbruket.	Försäkra hög deltagande till miljöåtgärder även i framtiden.
Var stadgas det om stödet på EU nivå?	Kommissionens beslut 97/428/EY 30.7.1996, 2000/167/EY och 2000/364/EY. Grundar sig på Romfördragets statsstödsartikel.	Kommissionens beslut 16.3.2004 (giltig 1.1.2004-31.12.2007). Gäller artikel 141 och grundfördragets artikel 87.
Var stadgas det om stödet på nationella nivå?	Lagen om nationella stöd till jordbrukets och trädgårdsodlingen 1059/1994 och 1559/2001 Statsrådets beslut: Ärligen ny SB som stadgat att sökanden måste uppfylla miljövillkoren i riket eller på Åland.	Lagen om nationella stöd till jordbrukets och trädgårdsodlingen 1559/2001 Statsrådets beslut: Ärligen ny SB som stadgat att sökanden måste uppfylla miljövillkoren i riket eller på Åland. JSM:s förordning: Ärligen ny, om förvaltningen och ansökningsstider (177/2004)
Vem mottar stödansökan på Åland?	Kommunernas landsbygdsmyndigheter på Åland	Kommunernas landsbygdsmyndigheter på Åland
Är vem betalas stödet?	Ät den som förbinder sig till att uppfylla förordningens 2078/92 (miljöförordningen, upphävs sedan 1.1.2000) villkor för fem år.	Ät den, som har eller förbinder sig att uppfylla förordningens 1257/1999 (landsbygdsförordningen) villkor för fem år.
Hur anmäler man stödet?	Ansökas med huvudblanketten (101B, 102B). Sökte Ärligen.	Jordbrukaren förbinder sig att uppfylla miljöstödet förutsättningar genom att sätta ett kryss i och underteckna en blankett. Söks Ärligen.
Hur definierar man stödet/ha?	En viss maximisumma för olika grödor (mk/ha, euro/ha). Varierade Ärligen. Betalades inte till fulla beloppet. Besöts Ärligen genom SB om stödsummorna. Betalades inte Ät alla miljöstödet grödor. Nivån på Ålands miljöstöd/gröda är högre än i riket.	En viss procent av kostnader och inkomst-bortfallet. I praktiken en viss procent av olika grödors basmiljöstöd. Procentandelen varierar inte Ärligen. Högst maximibeloppet/ha. Betalades till fulla beloppet. Betalades inte Ät alla miljöstödet grödor.
Definieras beloppet på samma sätt i riket och på Åland?	Samma euro/ha på Åland som i riket, Åland=B-område.	Samma euro/ha på Åland som i riket, Åland=B-område.
Finns det restriktioner?	Nej.	Stödet får inte överstiga år 2003s stödnivåer. Stödbeloppet får inte överstiga 60 milj.euro år 2004 och 55 milj. euro år 2005-. Överstigande delen skärs ner i samma proportion för alla avtal. Stimulansdelen i genomsnitt högst 100 % och hos olika grödor högst 130 %. Genomsnittliga 100 % räknas på basen av odlingsarealer på A- och B-områden.
Gäller samma bestämmelser på Åland som i riket?	Ja	Ja
Hur övervakas stödet på Åland?		Gemensamt övervakningsurval med JSM vid övervakningen av respektive arealstöd (7,5 %, pga. förra årets brister). JSM:s bestämmelser. Landskapsregeringens (LSR) och länsstyrelsens (LS) tjänstemän besöker gården gemensamt. LS antecknar resultatet. LSR skickar bilagan till odlaren för godkännande. Skickar resultatet av miljö- och LFAövervakningen till LS, som matar in i IACS. Programmet räknar ut tilläggsdelen.
Hur mycket betalas i hela riket /år		60 milj.euro år 2004 55 milj.euro år 2005-
Hur mycket betalas på Åland?	ca. 1,3 milj.euro/år	ca. 1,3 milj.euro/år?
Vem betalar stödet på Åland?	Statsbudgeten (mom. 30.12.41)	Statsbudgeten (30.12.41)
Hur betalas stödet (IACS)?	Genom rikets IACS	Genom rikets IACS
Till vems behörighet hör miljöstödet på Åland?	Ålands landskapsstyrelsens	Ålands landskapsregerings

LAGSTIFTNINGSKEDJAN INOM NATIONELLA STÖDET, tilläggsdel i miljöstödet

LAGSTIFTNINGSKEDJAN INOM NATIONELLA STÖDET, tilläggsdel i LFA-stödet

Utdrag ur rådets förordning (EG) nr 1257/1999 och rådets förordning (EG) nr 1698/2005

Rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden och om ändring och upphävande av vissa förordningar

AVDELNING IV

STATLIGT STÖD

Artikel 51

1. Om inte annat sägs i denna avdelning skall artiklarna 87-89 i fördraget tillämpas på stöd som medlemsstaterna beviljar i fråga om stödåtgärder för landsbygdens utveckling.

Artiklarna 87-89 i fördraget skall emellertid inte tillämpas på de medel som medlemsstaterna i enlighet med artikel 36 i fördraget bidrar med i fråga om åtgärder som berättigar till stöd från gemenskapen i enlighet med bestämmelserna i denna förordning.

2. Stöd till investeringen i jordbruksföretag vilka överskrider de procentsatser som anges i artikel 7 skall vara förbjudna.

Undantagna från detta förbud är stöd till

- investeringar som till största delen görs av allmänintresse i samband med bevarande av traditionellt formade landskap genom verksamhet inom jordbruket och skogsbruket eller förflyttning av jordbruksbyggnader,
- investeringar till skydd och förbättring av miljön,
- investeringar som syftar till att förbättra de sanitära villkoren inom djurhållningen samt vad avser djurens välfärd.

3. Statligt stöd som beviljas jordbrukare för att kompensera naturbetingade nackdelar i mindre gynnade områden skall vara förbjudet om det inte uppfyller kraven i artiklarna 14 och 15.

4. Statligt stöd till jordbrukare för åtaganden om miljövänligt jordbruk skall vara förbjudet om det inte uppfyller kraven i artiklarna 22-24. Ytterligare stöd utöver de högsta belopp som fastställs i enlighet med artikel 24.2 kan emellertid beviljas om det är motiverat enligt punkt 1 i den artikeln. I vederbörligen motiverade undantagsfall får undantag beviljas från minimiperioden för sådana skyldigheter i enlighet med artikel 23.1.

—

Artikel 14

1. Jordbrukare i mindre gynnade områden kan beviljas kompensationsbidrag.

2. Kompensationsbidraget skall utgå per hektar för areal som utnyttjas för jordbruksändamål och beviljas jordbrukare

- som brukar en minsta fastställd areal,
- som åtar sig att fortsätta med jordbruksverksamhet i ett mindre gynnat område i minst fem år efter den första utbetalningen av kompensationsbidraget, och
- som följer en normal god jordbrukarsed som är förenlig med kraven på att slå vakt om miljön och bevara landskapet, särskilt genom ett hållbart jordbruk.

3. Om rests substanser av ämnen som är förbjudna enligt direktiv 96/22/EG(17), eller rests substanser av ämnen som är tillåtna enligt det direktivet men används på ett olagligt sätt, upptäcks i nötkreatur som tillhör en producents besättning i samband med att bestämmelserna i direktiv 96/23/EG(18) tillämpas,

eller om ett otillåtet ämne eller otillåten produkt, eller ett ämne eller en produkt som tillåts enligt direktiv 96/22/EG men som innehåller på ett olagligt sätt, i någon form påträffas på en producents jordbruksföretag, skall producenten under det kalenderår som upptäckten görs uteslutas från att erhålla kompensationsbidrag.

Vid upprepade överträdelser får perioden för uteslutning, beroende på hur allvarlig överträdelsen är, förlängas till fem år från och med det år då den upprepade överträdelsen uppdagades.

Om ägaren till djuren, eller den som bedriver skötsel, hindrar de inspektioner eller provtagningar som är nödvändiga för tillämpningen av nationella planer för kontrollåtgärder avseende restsubstanser eller de undersökningar och kontroller som föreskrivs i direktiv 96/23/EG skall de sanktioner som föreskrivs i första stycket tillämpas.

Artikel 15

1. Kompensationsbidrag skall fastställas till ett belopp

- som är tillräckligt stort för att effektivt bidra till att kompensera befintliga svårigheter och
- på ett sådant sätt att överkompensation undviks.

2. Kompensationsbidragen skall vara vederbörligen differentierade och hänsyn skall tas till

- en regions särskilda situation och utvecklingsmål,
- hur allvarliga de varaktiga naturgivna svårigheterna är som påverkar jordbrukets verksamheter,
- där så är lämpligt, de särskilda miljöproblem som måste lösas,
- jordbruksföretagens produktionsinriktning och eventuellt deras ekonomiska struktur.

3. Kompensationsbidraget skall fastställas till ett belopp mellan det lägsta och det högsta belopp som anges i bilagan.

Kompensationsbidrag som är högre än detta högsta belopp får beviljas under förutsättning att genomsnittet av samtliga kompensationsbidrag som beviljas på den berörda planeringsnivån inte överskrider det högsta beloppet. I sådana fall som är vederbörligen motiverade av objektiva omständigheter får dock medlemsstaterna när de beräknar genomsnittsbeloppet presentera en kombination av flera regionala program.

Rådets förordning om stöd för landsbygdsutveckling (EG) nr 1698/2005

AVDELNING VIII

Statliga stöd

Artikel 88

Regler för statliga stöd

1. Om inte annat sägs i den här avdelningen skall artiklarna 87, 88 och 89 i fördraget tillämpas på stöd som medlemsstaterna beviljar för landsbygdsutvecklingen.

Artiklarna 87, 88 och 89 i fördraget skall emellertid inte tillämpas på sådant stöd som medlemsstaterna tillhandahåller som ett komplement till gemenskapens stöd för landsbygdsutveckling inom tillämpningsområdet för artikel 36 i fördraget i enlighet med denna förordning.

2. Enligt artikel 26.2 får stöden för att modernisera jordbruksföretag inte överskrida de gränser som anges i bilagan. Detta förbud skall emellertid inte gälla för investeringsstöd som avser

- a) investeringar som i första hand görs i allmänhetens intresse i samband med bevarande av traditionella landskap som formats genom jord- och skogsbruk, eller i samband med att byggnader på en gård flyttas,
- b) skydd och förbättring av miljön,
- c) bättre hygieniska villkor för boskapsföretag och djurskydd samt arbetarskydd på arbetsplatsen.

3. Statliga stöd för jordbrukare i syfte att kompensera naturbetingade svårigheter bergsområden och andra områden med svårigheter får beviljas endast om de uppfyller kraven i artikel 37. I vederbörligen

motiverade fall får emellertid ytterligare stöd beviljas utöver de belopp som fastställs i enlighet med artikel 37.3.

4. Statliga stöd för jordbrukare som gör åtaganden i fråga om miljövänligt jordbruk eller om djurskydd får endast beviljas om de uppfyller kraven i artikel 39 respektive artikel 40. I enlighet med artiklarna 39.4 och 40.3 får emellertid i vederbörligen motiverade fall ytterligare stöd beviljas utöver de högsta belopp som fastställs i bilagan. Vederbörligen motiverade undantag får i exceptionella fall medges från den minimiperiod för sådana åtaganden som anges i artiklarna 39.3 och 40.2.

5. Statliga stöd för att hjälpa jordbrukare att anpassa sig till krävande normer som bygger på gemenskapens lagstiftning i fråga om miljöskydd, folkhälsa, djurhälsa och djurskydd, växtskydd samt arbetarskydd får endast beviljas om de uppfyller kraven i artikel 31. Ytterligare stöd utöver de högsta belopp som fastställs i enlighet med den artikeln får emellertid beviljas för att hjälpa jordbrukare att uppfylla sådana krav i den nationella lagstiftningen som är strängare än gemenskapens normer.

6. Om inget annat sägs i gemenskapens lagstiftning får statliga stöd för att hjälpa jordbrukarna att anpassa sig till krävande normer som bygger på nationell lagstiftning i fråga om miljö, folkhälsa, djurhälsa och djurskydd, växtskydd samt arbetarskydd endast beviljas om de uppfyller kraven i artikel 31. I enlighet med artikel 31.2 får emellertid ytterligare stöd beviljas utöver de högsta belopp som fastställs i bilagan, under förutsättning att detta kan motiveras i enlighet med artikel 31.

—

Artikel 37

Stöd för naturbetingade svårigheter i bergsområden och för andra områden med svårigheter

1. Stöd enligt artikel 36 a i och ii skall beviljas på årsbasis per hektar utnyttjad jordbruksareal (UJA) i den mening som avses i kommissionens beslut 2000/115/EG av den 24 november 1999 om definitioner av variablerna, förteckningen över jordbruksprodukter, undantagen från definitionerna samt regioner och distrikt för undersökningarna av företagsstrukturen i jordbruket [18].

Stöden bör kompensera jordbrukarna för extrakostnader eller inkomstbortfall till följd av svårigheter för jordbruksproduktion i området.

2. Stöden skall beviljas jordbrukare som åtar sig att i minst fem år efter den första utbetalningen fortsätta med sitt jordbruk i sådana områden som uppfyller kraven i artikel 50.2 och 50.3.

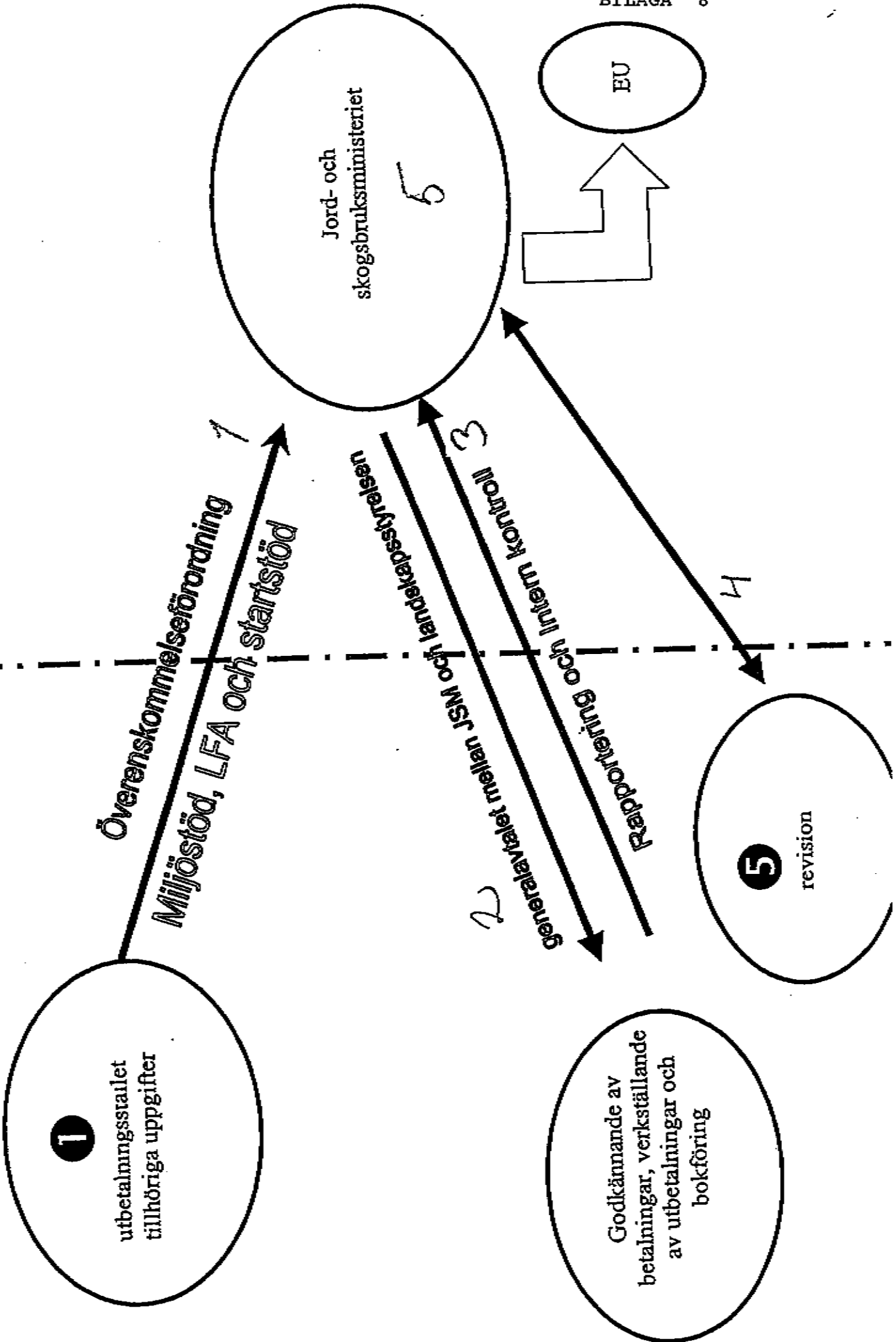
3. Stöden skall uppgå till ett belopp mellan det lägsta och högsta belopp som anges i bilagan.

I vederbörligen motiverade fall kan ett högre stöd beviljas, under förutsättning att det genomsnittliga beloppet för alla utbetalningar som beviljas på medlemsstatsnivå inte överskrider den övre gränsen.

4. Stöden skall gradvis trappas ned, ovanför en lägsta areal per jordbruksföretag som skall anges i programmet.

Finland

Åland

1 Miljöstödet, kompensationsbidraget, EU finansierade start- och investeringsstödet har tolkats höra till Ålands lagstiftningsbehörighet. Därmed ansvarar landskapet också för de uppgifter som tillhör utbetalningsstället. Tillsammans har man valt att gå inför en modell med ett utbetalningsställe i Finland. Eftersom rikets myndigheter inte har behörighet i ärenden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, förutsätter för att utbetalningsenhetens uppgifter skall kunna skötas på uppdrag av rikets myndigheter att det utfärdas en överenskommelseförordning.

2 De kvarvarande uppgifterna och rättigheterna för utbetalningsstället är följande:
Utbetalningsstället tillställer kommissionen uppgifterna om bokföringen enligt 1258/99.

Befullmäktigande av ett oberoende revisionssamfund (yttre revisor)
Rapportering av eftergranskningar enligt 4045/89 till kommissionen

3 Genom generalavtalet har utbetalningsstället fört tillbaka till landskapsstyrelsen godkännande av betalningar, verkställande av utbetalningar, bokföring och övervakningen. Åland har velat behålla rätten till att godkänna av utbetalningar, verkställande av utbetalningar, bokföring liksom också övervakningen. JSM:s utbetalningsenhet har överfört tillbaka till landskapsstyrelsen sådana uppgifter som redan enligt lagen om självstyrelse för Åland redan tillhör styrelsen. Detta har närmare kommits överens (generalavtalet mellan JSM och landskapsstyrelsen. Utbetalningsenheten på JSM har fortfarande ansvaret för att uppgifterna sköts enligt gemenskapsbestämmelserna. I generalavtalet stadgas det också att landskapsstyrelsen enligt ett skilt avtal ersätter de kostnader som detta medför på utbetalningsstället. Dessutom skall man också med ett skilt avtal ersätta TIKE/JSM för utvecklande av datasystemet.

4 Främst i generalavtalets bilagor stadgas det vilka rapporter skall tillsändas utbetalningsstället och vilket förfarande beträffande intern kontroll ske vid landskapsstyrelsen och utbetalningsstället.

5 Utbetalningsstället sköter också om valet av det organ som för utbetalningsställets del skall sköta om den interna revisionen på Åland. Dessa kostnader skall enligt ett skilt avtal ersättas åt utbetalningsstället av landskapsstyrelsen. I följande bilaga har kostnaderna grupperats enligt ovanstående nummergrupper och kostnaderna har närmare gått igenom.

1004/2001

Given i Helsingfors den 16 november 2001

**Republikens presidents förordning
om skötseln av de uppgifter i landskapet Åland som hör till utbetalningsstället för
garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket
(EUGFJ)**

I enlighet med republikens presidents beslut, fattat på föredragning av justitieministern, föreskrivs med stöd av 32 § självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 (1144/1991), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1556/1994, samt med Ålands landskapsstyrelses samtycke:

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på de stödsystem som finansieras genom garantisektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) och som med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) omfattas av landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet.

2 §

Utbetalningsställe i landskapet Åland

Det utbetalningsställe som avses i rådets förordning (EG) nr 1258/1999 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken är jord- och skogsbruksministeriet (*utbetalningsställe*).

3 §

Skötsel av utbetalningsställets uppgifter

Utbetalningsstället rapporterar till kommissionen på det sätt som föreskrivs, ser till att redovisningshandlingarna ajourhålls samt sköter andra föreskrivna uppgifter till den del det inte har avtalats att Ålands landskapsstyrelse skall handha dessa uppgifter.

Ålands landskapsstyrelse, som är ett sådant annat organ som avses i artikel 1.4 a i kommissionens förordning (EG) nr 2245/1999, sköter uppgifter som anknyter till godkännandet av betalningar, verkställandet av utbetalningar, bokföringen i samband med dessa samt kontrollen av stödtagare. Vid skötseln av de nämnda uppgifterna beaktar Ålands landskapsstyrelse särskilt kraven i rådets förordning (EEG) nr 3508/92 om ett integrerat system för administration och kontroll av vissa stödsystem inom gemenskapen.

Närmare överenskommelse om skötseln av utbetalningsställets uppgifter ingås genom avtal mellan jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse.

4 §

Attesterande organ

De uppgifter som hör till det attesterande organ som avses i artikel 3 i kommissionens förordning (EG) nr 1663/95 sköts av det organ som utfärdar intyg för utbetalningsstället.

5 §

Ansvar för kostnaderna för skötseln av utbetalningsställets uppgifter

Landskapet Åland svarar för kostnaderna för skötseln av utbetalningsställets uppgifter inom tillämpningsområdet för denna förordning. Närmare överenskommelse om förfarandena vid ersättande av kostnader ingås genom avtal mellan jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse.

6 §
Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 3 december 2001.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Helsingfors den 16 november 2001

Republikens President
TARJA HALONEN

Minister
Kimmo Sasi

AVTAL MELLAN JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET OCH ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE OM ÖVERFÖRANDE AV SKÖTSELN AV VISSA UPPGIFTER PÅ ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE

Jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse har med stöd av 2 § i Republikens Presidents förordning (1004/2001) om ett betalningsställe i landskapet Åland för garantisektionen i Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ-G) och enligt kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95, sådan den lyder ändrad genom kommissionens förordning (EG) Nr 2245/1999 överenskommit om skötseln av i detta avtal noggrannare definierade uppgifter.

1. Avtalets tillämpningsområde och syfte

Detta avtal tillämpas på de uppgifter tillhörande utbetalningsstället, vilka enligt detta avtal administreras av Ålands landskapsstyrelse, senare landskapsstyrelsen, vad gäller följande stöd som betalas med medel från EUGFJ-G:

- 1) basstöd och specialstöd inom jordbrukets miljöprogram (rådets förordning (EEG) Nr 2078/92 och artikel 22-24 rådets förordning (EG) Nr 1257/1999);
- 2) startstöd till unga jordbrukare (8 artikeln rådets förordning (EG) Nr 1257/1999); samt
- 3) stöd för mindre gynnade områden (artikel 13-21 rådets förordning (EG) Nr 1257/1999).

Genom detta avtal fastställs parternas ansvarsområden och skyldigheter samt de samarbetsformer som krävs för att de ovannämnda uppgifterna skall skötas på ett ekonomiskt, ändamålsenligt och stadgeenligt sätt.

2. Ansvar

2.1. Utbetalningsställets ansvar

Utbetalningsstället ansvarar för utförandet av de uppgifter som enligt rådets förordning (EG) Nr 1258/1999, kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95 och (EG) Nr 2245/1999 ankommer på utbetalningsstället.

2.2. Landskapsstyrelsens ansvar

Landskapsstyrelsen ansvarar för att de uppgifter som enligt detta avtal handhas av landskapsstyrelsen utförs i enlighet med EG:s regelverk.

Landskapsstyrelsen ansvarar för förverkligandet av de i punkt 4 och bilagan i denna överenskommelse avsedda förfarandena som utgör en förutsättning för överförandet av uppgifter.

3. Utbetalningsställets uppgifter och rättigheter

3.1. Uppgifter och befogenheter som hänför sig till förvaltnings- och redovisningsrutiner och övervakning

Utbetalningsstället tillställer kommissionen uppgifterna om bokföringen och förvaltningen av medel från EUGFJ-G i enlighet med rådets förordning (EG) Nr 1258/1999 och enligt de med stöd av förordningen utfärdade bestämmelserna.

Ett oavhängigt revisionssamfund som befullmäktigats av utbetalningsstället och som godkänts av båda parter har enligt punkt 4(v) samt punkt 4 a i bilaga till kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95, sådan den lyder kompletterad enligt kommissionens förordning (EG) Nr 2245/1999 rätt att för granskning få tillgång till alla handlingar och verifikat inom avtalets tillämpningsområde rörande utbetalning av stöd, bokföring och övervakning.

Det ovan nämnda revisionssamfundet har rätt att göra kontrollbesök hos landskapsstyrelsen och stödsökarna för att säkerställa, att landskapsstyrelsen utför de uppgifter som i enlighet med EG-rätten och detta avtal ankommer på landskapsstyrelsen. Dessa granskningar beskrivs närmare i bilaga 1.

3.2 Eftergranskningar (rådets förordning (EEG) Nr 4045/89)

De uppgifter som ankommer på den specialenhet som avses i artikel 11 rådets förordning (EEG) Nr 4045/89 sköts av utbetalningsstället. Utbetalningsstället rapporterar på föreskrivet sätt till kommissionen och gör den riskanalys och den granskningsplan som gemenskapens regelverk förutsätter. Eventuella eftergranskningar utförs av det i punkt 3.1. nämnda revisionssamfundet.

4. Landskapsstyrelsens uppgifter

4.1. Uppgifter som hänför sig till användning och förvaltning av medel samt bokföring

Landskapsstyrelsens uppgift är att godkänna och verkställa utbetalningarna av de stöd som hör till tillämpningsområdet för detta avtal och föra i bilagan noggrannare definierad bokföring över betalningarna, och utföra dessa uppgifter med iakttagande av vad som stadgats om saken i kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95 sådan

den lyder ändrad genom kommissionens förordning (EG) Nr 2245/1999, och i dess bilagor.

Om detaljerna i upprätthållandet och användningen av betalnings-, bokförings-, stödhanterings- och rapporteringssystemen samt samordnande av landskapsstyrelsens befintliga system avtalas separat.

4.2. Uppgifter i samband med övervakningen av medel

Landskapsstyrelsen övervakar genom kontroller på plats, att stödtagarna fyller villkoren för erhållande av de stöd som omfattas av detta avtal.

Landskapsstyrelsen utfärdar tillräckliga föreskrifter och anvisningar om utförandet av övervakningen. Anvisningarna och föreskrifterna sänds till utbetalningsstället för kännedom.

4.3. Insändande av uppgifter, verifikat och berättelser till utbetalningsstället

Landskapsstyrelsen tillställer utbetalningsstället de i bilagan uppräknade uppgifterna, verifikaten och berättelserna inom den tidsfrist och på det sätt som framgår av bilagan.

Ifall den europeiska kommissionen eller något annat EU-organ eventuellt kräver att få tillgång till övriga uppgifter sänder landskapsstyrelsen vid begäran dessa till utbetalningsstället.

5. Rättigheter och uppgifter som hänför sig till det integrerade datasystemet för administration och kontroll (IACS)

5.1. Utbetalningsställets uppgifter

Det i rådets förordning (EEG) Nr 3508/92 stadgade integrerade datasystemet för administration och kontroll ägs av utbetalningsstället. Utbetalningsstället upprätthåller, utvecklar och bestämmer innehållet i det nämnda datasystemet.

5.2. Landskapsstyrelsens uppgifter och befogenheter i anslutning till IACS

Landskapsstyrelsen har rätt att använda och har tillträde till de delar av det i rådets förordning (EEG) Nr 3508/92 stadgade integrerade datasystem och de gemensamma register, som behövs för behandling av basstöd och specialstöd inom jordbrukets miljöprogram och stöd för mindre gynnade områden som tillhör till detta avtals tillämpningsområde enligt punkt 1 i detta avtal.

Landskapsstyrelsen vidtar de nödvändiga åtgärder som behövs för att göra landskapsstyrelsens befintliga system kompatibla med utbetalningsställets system.

Om noggrannare detaljer i samband med ibruktagandet av och tillträde till de datasystem och register som behövs för IACS skall avtalas genom ett skilt avtal innan landskapsstyrelsens ovannämnda rättigheter träder i kraft. Ifall det för handläggningen av de stödformer, som tillhör detta avtals tillämpningsområde behövs egna, specialgjorda delar i datasystemet avtalas också om detta separat.

6. Kontrollbesök av EU-myndigheter och behandling av finansiella rättelser

Representanter för landskapsstyrelsen deltar i inspektionsbesök som en EU-myndighet förrättar till den del ärendet berör landskapsstyrelsen. En representant för utbetalningsstället kan delta som observatör vid kontrollbesök som ett EU-organ gör i landskapet Åland.

Utbetalningsstället och landskapsstyrelsen formulerar tillsammans Finlands svar i händelse av finansiell rättelse till de delar svaret gäller landskapet Åland.

7. Principerna för behandlingen av skadeståndsärenden i samband med finansiell rättelse

Landskapsstyrelsen ansvarar för finansiell rättelse riktad till Finland och för de åtgärder denna föranleder till den del den finansiella rättelsen har berott på landskapsstyrelsens skötsel av uppgifter som enligt denna överenskommelse ankommer på landskapsstyrelsen.

Till den del en finansiell rättelse riktats till såväl betalningsmyndigheten som till Ålands landskapsstyrelse och den föranletts av skötseln av uppgifter som ingår i detta avtal, överenskoms skilt om ansvarsfördelningen med beaktande av andelen i den nämnda verksamheten vad beträffar de åtgärder som tillsammans föranlett den finansiella rättelsen.

8. Ersättande av kostnader som föranleds av skötseln av uppgifterna

Landskapsstyrelsen ersätter enligt ett skilt avtal årligen utbetalningsställets kostnader till den del de hänför sig till ärenden som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet.

Om ersättning av de kostnader som uppstår av i punkt 5. nämnda åtgärder avtalas separat.

Landskapsstyrelsen ersätter årligen mot en separat faktura de kostnader som uppkommit till följd av verksamheten vid utbetalningsställets organ som beviljar-intyg, till den del kostnaderna kan hänföras till tillämpningsområdet för detta avtal, liksom även kostnaderna som

uppstår av de uppgifter som utförs av det oberoende revisionssamfund som nämns i punkt 3.1. i detta avtal.

9. Kontakten mellan utbetalningsstället och Ålands landskapsstyrelse

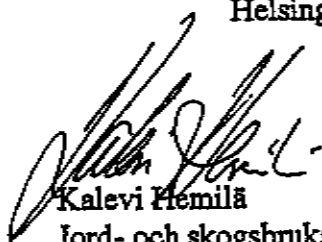
Parterna i denna överenskommelse sammanträder vid behov för att förhandla om ärenden som ingår i avtalets tillämpningsområde.

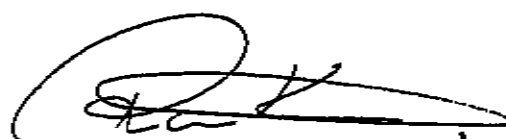
Jord- och skogsbruksministeriet samt utbetalningsstället vidarebefordrar information till landskapsstyrelsen om kommissionens krav på utbetalningsstället och vidarebefordrar vid behov annan information som behövs för uppfyllandet av detta avtal.

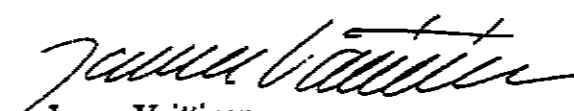
10. Avtalets ikraftträdande och originalexemplar

Detta avtal träder i kraft den 21 december 2001 och är i kraft tillsvidare. Avtalet justeras vid behov. Detta avtal har avfattats i två originalexemplar, ett åt vardera avtalsparten.

Helsingfors den 21 december 2001

Kalevi Hemilä
Jord- och skogsbruksminister

Runar Karlsson
Landskapsstyrelseledamot

Jarmo Vaittinen
Kanslichef

Sune Eriksson
Landskapsstyrelseledamot

BILAGOR (2 st.)

BILAGA 1

om revisionssamfundets granskningar

till det den 21 december 2001 daterade avtalet mellan jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse om överförande av skötseln av vissa uppgifter på Ålands landskapsstyrelse.

1. Allmänt

Syftet med denna bilaga är att beskriva de granskningsuppgifter som ankommer på det oavhängiga revisionssamfund, nedan revisionssamfundet, som avses i punkt 3.1 i det december 2001 daterade avtalet mellan jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse.

2. Granskningsuppgifter

Revisionssamfundet utför de granskningar hos Ålands landskapsstyrelse, nedan landskapsstyrelsen, som avses i punkterna 3.i) och 10 i bilagan till kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95.

Revisionssamfundet utför granskningar för att säkerställa de omständigheter som avses i punkterna 3.ii) och 4 i bilagan till kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95. Särskilt granskas det antal kontroller landskapsstyrelsen genomfört och deras kvalitet. Dessa granskningar görs som dokumentgranskningar och som kontroller på plats i landskapet Åland.

Revisionssamfundet utför även andra granskningar på begäran av de europeiska gemenskapernas kommission.

3. Rapportering

Revisionssamfundet uppgör rapporter över sina granskningar och riktar dem till utbetalningsstället. Utbetalningsstället vidarebefordrar ifrågavarande rapporter till landskapsstyrelsen med eventuella tillägg i form av rekommendationer till åtgärder. Landskapsstyrelsen ger sitt bemötande inom två månader från det att rapporten mottagits.

4. Årligt avtal

Utbetalningsstället uppskattar årligen granskningsbehovet. Därefter överenskommer utbetalningsstället och revisionssamfundet i sitt årliga avtal om revisionssamfundets granskningar, deras inriktning och antal.

BILAGA 2 om rapportering

till det den 21 december 2001 daterade avtalet mellan jord- och skogsbruksministeriet och Ålands landskapsstyrelse om överförande av skötseln av vissa uppgifter på Ålands landskapsstyrelse.

1. Allmänt

Ålands landskapsstyrelse, senare landskapsstyrelsen, är då den verkar i egenskap av sådant organ som avses i punkt 4 a artikel 1 kommissionens förordning (EG) Nr 2245/1999, förpliktigad att iakttä vad som stadgas i kommissionens förordning (EG) Nr 1663/95, sådan den lyder ändrad genom kommissionens förordning (EG) Nr 2245/1999. Landskapsstyrelsen är likaså skyldig att följa det som i förordning (EG) Nr 2390/1999 stadgats om redovisningsuppgifter och deras form och innehåll.

2. Skötseln av uppgifter i anslutning till bokföringen

Landskapsstyrelsen skall för de stöd finansierade av EUGFJ:s garantisektion den administrerar upprätthålla en skild, separat, enligt betalningspost specificerad bokföring enligt den kontospecifikation över betalningar hänförliga till EUGFJ-G (FEOGA Guarantee, Nomenclature détaillée) som givits av kommissionen. Landskapsstyrelsen skall också upprätthålla en egen, separat enligt betalningspost specificerad bokföring över tillgodohavanden hänförliga till stöd finansierade av fondens garantisektion (EUGFJ-G). Den officiella bokföringen enligt kontospecifikationen över EUGFJ-G-medel förs vid utbetalningsstället på basis av landskapsstyrelsens redovisning. Utbetalningsstället upprätthåller över de stöd landskapsstyrelsen betalat ut och på basis av de uppgifter den givit ett centrerat gäldenärsregister enligt kommissionens riktlinje nr 5a för attestering av granskningen av EUGFJ:s räkenskaper 1998, samt ett register över stödtagarvisa kontouppgifter. Landskapsstyrelsen vidtar nödvändiga åtgärder för att bygga upp ett register motsvarande utbetalningsställets gäldenärsregister över de EUGFJ-G-stöd landskapsstyrelsen administrerar.

3. Rapportering och förfaranden i anslutning till utbetalning och bokföring

Ålands landskapsstyrelse tillställer utbetalningsstället följande uppgifter:

- 1) anmälan om utbetalda utgifter enligt stödtyp så, att:
 - anmälan innehåller totalsumman av det utbetalda stödet samt det beviljade stödets andel, den återkrävda andelen samt specificering enligt den utbetalda andelen,
 - de ovannämnda summorna fördelade på EU:s andel och nationell andel,
 - avsändaren i anmälan intygar att betalningarna är förenliga med gemenskapens bestämmelser och att alla granskningar och certifieringar som utgör en förutsättning för stöden eller annars förutsatts av gemenskapens bestämmelser har utförts,
 - anmälan tillställs stödbetalningsenheten i JSM:s informationstjänstcentrals ekonomigrupp;

2) Den person i ekonomigruppen vid JSM:s informationstjänstcentral, som ansvarar för EU-rapporteringen tillställs för varje post på kontoplanen för EUGFJ-G:

- prognoser över utgifterna för de följande månaderna,
- den föregående månadens utgifter (EU-andelen),
- utgifterna under EUGFJ-året kumulativt dvs. de utbetalningar som betalats fr.o.m. 16.10 inalles;

3) till utbetalningsställets centraliserade gäldenärsregister de erforderliga tillgodohavandena som hänför sig till EU-stöd sammanlagt och specificerat enligt stöddagare på följande sätt:

- gäldenärens identifikationsuppgifter,
- den summa som skall återkrävas (grundbelopp, sanktion, ränta),
- det ifrågavarande stödsystemet,
- tillgodohavandets ursprung,
- tidpunkten för återkravsbeslutet,
- delvis återkrävda belopp,
- om kvittering används vid uppbörden: den planerade kvitteringsdagen,
- tidpunkten för de första återuppbördsåtgärderna (t.ex. utmätning)
- skede i ett eventuellt domstolsförfarande,
- en bedömning av hur återkravet utfaller, och
- anmälningstidpunkt för rapport enligt förordning (EEG) Nr 595/91.

4) de enligt förordning (EG) Nr 2390/1999 erforderliga stöddagarvisa kontouppgifterna (x-tabell) i form av en elektronisk datafil till Betal-rapporteringsystemet, vilken åtgärd kräver att landskapsstyrelsen skrider till erforderliga åtgärder visavi sitt ADB-system.

De ovan i punkt 1, 2 och 4 nämnda uppgifterna skall tillställas utbetalningsstället senast den tredje arbetsdagen i varje månad. Uppgifterna över tillgodohavanden enligt punkt 3 tillställs utbetalningsstället i början av februari, maj, augusti respektive november. Landskapsstyrelsen skall datera och genom sin underskrift vidimera de uppgifter som tillställs utbetalningsstället.

Utbetalningsstället upprättar en liggare över de utgifter landskapsstyrelsen redovisat. Utbetalningsstället godkänner liggaren, och stödbetalningsenheten vid JSM:s informationstjänstcentrals (TIKEs) ekonomigrupp för in utgifterna i bokföringen. Efter bokföringen sänds liggaren för granskning till landskapsstyrelsen, varefter den returneras till TIKEs ekonomigrupp för arkivering.

Utbetalningsstället rapporterar de utgifter landskapsstyrelsen redovisat enligt punkt 1 och 2 ovan (EU-andelen) meddels rapport 104 till kommissionen i rapporterna den 10. och 20. varje månad. Kommissionen beslutar om de månatliga förskott som beviljas åt utbetalningsstället på basis av de godkända utbetalningar som utbetalningsstället rapporterat.

Då utbetalningsstället har mottagit förskottet, sammanställer stödbetalningsenheten i TIKEs ekonomigrupp ett betalningsverifikat på basis av de betalningar landskapsstyrelsen gjort och vilka godkänts och införts i liggaren, och med beaktande av styrningen av det förskott kommissionen betalat ut. Utbetalningsstället godkänner betalningsverifikatet och motsvarande summa betalas in till landskapsstyrelsen senast inom en vecka efter det att förskottet influiter hos utbetalningsstället. TIKEs ekonomigrupp inför det godkända verifikatet i sin bokföring och i sitt arkiv.

Utbetalningsstället rapporterar till kommissionen meddels blankett 105 årligen i samband med månadsredovisningarna för maj och november om situationen beträffande tillgodohavanden av medel som hänförs till fondens garantisektion. Utbetalningsstället granskar var tredje månad (februari, maj, augusti och november) de åtgärder som vidtagits för att återkräva dessa tillgodohavanden samt meddelar landskapsstyrelsen om nödvändiga tilläggsåtgärder. Landskapsstyrelsen rapporterar till utbetalningsstället om de åtgärder som vidtagits på ovannämnda begäran av utbetalningsstället.

Då landskapsstyrelsen observerar, att förutsättningar för återkrav eller annan sanktion förefinns gällande stöd som finansierats av fondens garantisektion, vidtar landskapsstyrelsen omedelbart nödvändiga åtgärder för återkrävande av stödet och/eller indrivandet av sanktionen och den ränta som enligt regelverket eventuellt vidlåter dessa.

4. Övriga rapporter och berättelser som skall insändas

Utöver de ovan uppräknade berättelserna och rapporterna tillställer Ålands landskapsstyrelse också följande berättelser och rapporter till utbetalningsstället:

- 1) en beskrivning av arbetskedjor och -förfaranden genast då avtalet trätt i kraft och uppdatering av beskrivningarna då arbetskedjorna och förfarandena ändras;
- 2) årliga övervakningsplaner före utgången av februari och för det första avtalsåret inom två månader efter det att avtalet trätt i kraft;
- 3) en årlig verksamhetsrapport över landskapsstyrelsens skötsel av sina uppgifter som utbetalningsställe före slutet av februari;
- 4) landskapsstyrelsens årliga granskningsplaner före slutet av februari och granskningsrapporter före årets slut över den interna redovisningen gällande landskapsstyrelsens uppgifter som utbetalningsställe;
- 5) rapporter över verkställd tillsyn och övervakningens resultat före slutet av februari; samt
- 6) till den del det gäller eftergranskningar enligt rådets förordning (EEG) Nr 4045/89:
 - senast den 15 oktober granskningsrapporter för uppgörande av riskanalys, urval och årsberättelse,
 - senast före ingången av mars månad identifikationsuppgifterna jämte stödbeloppen för de stödtagare, till vilka stöd har utbetalats under föregående finansieringsår, och
 - de uppgifter, som enligt gemenskapens bestämmelser erfordras för årsberättelsen om eftergranskningarna, samt
- 7) rapporter enligt kommissionens förordning (EEG) Nr 595/91 om observerade regelstridigheter senast en månad före den tidsfrist som fastställs i nämnda förordning.

Tabell över kategorisering av strukturstöd respektive produktionsstöd

8.2.2005

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)

MOTIVERING

8. De senaste reformerna visar tydligt att GJP:s två pelare kompletterar varandra, vilket tar sig uttryck i de nya frikopplade stöd, de tvärvillkor och den modulering (vilket innebär att pengar förs över från den första till den andra pelaren) som kommer att införas från och med 2005. Syftet med den första pelaren är att ge jordbrukarna ett grundläggande inkomststöd, samtidigt som de får fortsätta att producera om det finns en efterfrågan på marknaden; inom den andra pelaren får däremot jordbruket stöd i sin roll som tjänsteleverantör till allmänheten på miljöområdet, och landsbygden får stöd för att kunna utvecklas.

9. I linje med slutsatserna från Salzburgkonferensen (i november 2003) och de strategiska riktlinjerna från Europeiska rådets möten i Lissabon och Göteborg, i vilka man betonar de ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensionerna av en hållbar utveckling, fastställde man i meddelandet om budgetplanen för perioden 2007–2013 följande tre övergripande mål för landsbygdsutvecklingspolitiken:

- Att genom stöd för omstrukturering höja jordbrukets konkurrenskraft.
- Att genom stöd för markanvändningsplanering (inklusive insatser i anslutning till Natura 2000-områden) satsa på en bättre miljö och vårda landskapet.
- Att få en bättre livskvalitet på landsbygden och att genom åtgärder som riktar sig till jordbrukarna och andra aktörer främja en diversifiering av de ekonomiska verksamheterna.

Sammanfattningsvis är EU-dimensionen av stor betydelse i politiken för att utveckla landsbygden eftersom

- den kompletterar ytterligare GJP-reformer och garanterar en koppling till instrumenten och åtgärderna inom den första pelaren,
- den bidrar till att förverkliga andra prioriteringar i EU:s politik, t.ex. ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, innovation och konkurrenskraft på landsbygden, samt ekonomisk och social sammanhållning.

8.2.2005

AVDELNING IV, PRIORITERINGAR I LANDSBYGDsutvecklingen, KAPITEL I PRIORITERINGAR,
AVSNITT 1

PRIORITERING 1: ATT FÖRBÄTTRA KONKURRENSKRAFTEN INOM JORD- OCH SKOGSBRUKET

Stöd för en bättre konkurrenskraft inom jord- och skogsbruket skall avse följande:

a) åtgärder för att höja den mänskliga potentialen genom

Art 19	Art	Anmärkningar
i)	20 utbildning och information för personer som är verksamma inom jord- och skogsbruket,	Stöd enligt artikel 19 a i) får inte omfatta kurser eller praktik som ingår i den normala jord- och skogsbruksutbildningen på högstadienivå eller högre. S
ii)	21 startstöd för unga jordbrukare,	1. Stöd enligt artikel 19 a ii) skall beviljas personer a) som är under 40 år och som för första gången etablerar sig som ägare till en gård, b) som har tillräcklig kompetens för detta, c) som lämnar in en affärsplan för hur de vill utveckla sitt jordbruk. 2. Stödet skall beviljas i form av ett samlat bidrag upp till den övre gräns som anges i bilaga I. P ? A/S
iii)	22 förtidspension för jordbrukare och lantarbetare,	1. Stöd enligt artikel 19 a iii) skall beviljas a) jordbrukare som upphör med jordbruket i syfte att överlata sin gård till en annan jordbrukare, b) lantarbetare som slutgiltigt upphör med sitt arbete inom jordbruket. 2. Den överlåtande parten skall a) vara minst 55 år, dock utan att ha uppnått den normala pensionsåldern vid den tidpunkt då gården överläts, eller minst 10 år yngre än den normala pensionsåldern i medlemsstaten i fråga vid den tidpunkten, b) slutgiltigt upphöra med allt yrkesmässigt jordbruk, c) ha bedrivit jordbruk under de 10 år som föregår överlåtelsen. Den övertagande parten skall a) efterträda den överlåtande parten genom att etablera sig i enlighet med artikel 21, eller b) vara en jordbrukare som är yngre än 50 år och som tar över den överlåtande partens gård för att öka den egna gårdens storlek. P/S RIKET

			En lantarbetare skall a) vara minst 55 år, men ännu inte ha uppnått den normala pensionsåldern, eller minst 10 år yngre än den normala pensionsåldern i medlemsstaten i fråga, b) ha arbetat minst halvtid inom jordbruket under de föregående fem åren, som medhjälpare inom familjen eller som lantarbetare, c) ha arbetat på den överlåtande partens gård under en period som minst motsvarar två års heltidssysselsättning, under den fyraårsperiod som föregår den överlåtande partens förtidspensionering, d) vara ansluten till ett socialförsäkringssystem. 3. En överlåtande part eller en lantarbetare kan få stöd för förtidspensionering under högst 10 år. Detta stöd får inte beviljas efter det att en överlåtande part har fyllt 70 år eller efter det att en lantarbetare uppnått normal pensionsålder. Om en överlåtande part får normal ålderspension från medlemsstaten skall stödet för förtidspension beviljas som ett tillägg och beräknas utifrån det belopp som den nationella ålderspensionen utgör till. 4. Stödet skall beviljas som ett årligt stöd upp till den övre gräns som anges i bilaga I.	
iv)	rådgivning för jordbrukare och skogsägare,	23	1. Stöd enligt artikel 19 a iv) skall beviljas a) för att hjälpa jordbrukare och skogsägare att täcka kostnaderna för att anlita rådgivning i syfte att generellt nå bättre resultat på gården eller i företaget, b) för att hjälpa jordbrukarna att täcka kostnader för att anlita rådgivning i syfte att uppfylla EU:s normer på områdena miljöskydd, folkhälsa, djurhälsa och djurskydd, växtskydd samt arbetarskydd. 2. Stöd för att anlita rådgivning skall beviljas upp till den övre gräns som anges i bilaga I.	S
v)	tjänster inom jordbruket som gör det möjligt att leja bort pappersarbete, att få avbytare och rådgivning, samt rådgivning inom skogsbruket;	24	Stöd enligt artikel 19 a v), som gradvis skall trappas ner under en period på högst 5 år efter starten, skall beviljas för att täcka kostnader för tjänster som gör det möjligt att leja bort administrativt arbete, få avbytare eller anlita rådgivning.	S Å:s behörighet (andra grunder)

b) åtgärder för att höja den fysiska potentialen genom

i)	att modernisera gårdarna,	25	1. Stöd enligt artikel 19 b i) skall beviljas jordbrukare för investeringar a) som förbättrar resultatet på gården, och	S
----	---------------------------	----	---	---

				P P ?
			b) som följer EU:s regler för investeringen i fråga. Om en investering görs för att uppfylla EU-normer får stöd endast beviljas för att uppfylla nyligen införda normer. I fråga om att uppfylla en sådan norm kan jordbrukarna beviljas ett uppskov på högst 36 månader, från och med den dag då normen infördes. 2. Stöden får inte överskrida den övre gräns som anges i bilaga I.	
		93.2	Enligt artikel 25.2 får stöden för att modernisera gårdar inte överskrida de gränser som anges i bilaga I. Detta skall emellertid inte gälla för investeringsstöd som avser a) investeringar som i första hand görs i allmänintresset i samband med bevarande av traditionella landskap som formats genom jord- och skogsbruk, eller i samband med att byggnader på en gård flyttas, b) skydd och förbättring av miljön, c) bättre hygien och djurskydd.	
ii)	att höja skogens ekonomiska värde,	26	1. Investeringsstöd enligt artikel 19 b ii) skall beviljas för skogar som ägs av privatpersoner eller av kommuner, eller av sammanslutningar av skogsägare i dessa kategorier. Denna begränsning skall inte gälla för subtropiska skogar och inte heller för skogarna på Azorema, Madeira och i de franska utomeuropeiska departementen. 2. Det skall finnas skogsbruksplaner som ligger till grund för investeringarna. 3. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	S
iii)	att höja värdet på primärproduktionen inom jord- och skogsbruket,	27	1. Stöd enligt artikel 19 b iii) skall beviljas jordbrukare för investeringar a) som förbättrar gårdens eller företagets resultat, b) som avser bearbetning eller saluföring av produkter enligt bilaga I till fördraget, utom fiskeriprodukter, eller produkter från skogsbruket, c) som följer EU:s regler för investeringen i fråga. Om en investering görs för att uppfylla EU-normer får stöd endast beviljas för att uppfylla nyligen införda normer. I fråga om att uppfylla en sådan norm kan jordbrukarna beviljas ett uppskov på högst 36 månader, från och med den dag då normen infördes. 2. Stöd enligt punkt 1 skall begränsas till mikroföretag och småföretag i den mening som avses i kommissionens rekommendation 2003/361/EG. I fråga om skogsbruksprodukter skall	S S P

			stödet begränsas till enbart mikroföretag. Stöd får inte beviljas företag i svårigheter i den mening som avses i gemenskapens riktlinjer för stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter. 3. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	
iv)	att förbättra och utveckla sådan infrastruktur som är av betydelse för utveckling och anpassning av jord- och skogsbruket,	26	Stöd enligt artikel 19 b iv) får täcka insatser för att kunna ta sig fram till mark på gården eller i skogen, energiförsörjning och vattenhushållning	S
v)	att återställa jordbrukets produktionspotential efter skador som orsakats av naturkatastrofer, samt införa lämpliga förebyggande åtgärder;			S? A:s behörighet (bara skördeskador)

c) åtgärder för att höja kvaliteten på jordbruksproduktionen och produkterna, genom

i)	att hjälpa jordbrukarna att anpassa sig till sådana normer som byggs på EU:s lagstiftning.	29	1. Stöd enligt artikel 19 c i) skall bidra till att täcka kostnader eller inkomstbortfall för jordbrukare som måste uppfylla normer i fråga om miljöskydd, folkhälsa, djurhälsa och djurskydd, växtskydd, samt arbetarskydd. Dessa normer måste ha införts nyligen i den nationella lagstiftningen, och de måste innebära nya skyldigheter eller restriktioner i jordbruket som får betydande effekter på de normala driftskostnaderna på en gård, och de måste beröra ett betydande antal jordbrukare. 2. Stödet skall beviljas med ett schablonbelopp i form av ett tidsbegränsat och gradvis nedtrappat stöd på årsbasis, under högst 5 år från och med den dag då normen blev obligatorisk enligt EU-lagstiftningen. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	P/S
		93.5	Statliga stöd för att hjälpa jordbrukare att anpassa sig till normer som byggs på EU:s lagstiftning i fråga om miljö, folkhälsa, djurhälsa och djurskydd, växtskydd samt arbetarskydd får endast beviljas	

			om de uppfyller kraven i artikel 29. Ytterligare stöd utöver de högsta belopp som fastställs i enlighet med den artikeln får emellertid beviljas för att hjälpa jordbrukare att uppfylla sådana krav i den nationella lagstiftningen som är strängare än EU:s normer. Om inget annat sägs i EU:s lagstiftning får statliga stöd för att hjälpa jordbrukarna att anpassa sig till normer som bygger på nationell lagstiftning i fråga om miljö, folkhälsa, djurhälsa och djurskydd, växtskydd samt arbetarskydd endast beviljas om de uppfyller kraven i artikel 29. I enlighet med artikel 29.2 får emellertid extra stöd, i väl motiverade fall, beviljas utöver de belopp som fastställs i bilaga I, under förutsättning att detta kan motiveras i enlighet med artikel 29.	
ii)	att stödja jordbrukare som deltar i kvalitetssystem för livsmedel,	30	1. Stöd enligt artikel 19 c ii) skall a) avse jordbruksprodukter som enbart är avsedda att användas som livsmedel, b) vara avsedda för kvalitetssystem på EU-nivå för livsmedel, eller för sådana system som godkänts av medlemsstaterna och som uppfyller precisa kriterier som skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 95.2; stöd får inte beviljas för system vars enda syfte är att skärpa kontroller av att normer i EU-lagstiftningen eller den nationella lagstiftningen uppfylls, c) beviljas i form av ett årligt stimulansbidrag, under högst 5 år, på en nivå som skall fastställas med hänsyn till de fasta kostnader som uppstår till följd av deltagandet i ett system för vilket stöd beviljas. 2. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	S P ?
iii)	att stödja producentgrupperns information och marknadsföring i fråga om produkter för vilka det finns ett kvalitetssystem;	31	Stöd enligt artikel 19 c iii) skall avse produkter som omfattas av stödet för kvalitetssystem enligt artikel 30. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	S

AVSNITT 2, PRIORITERING 2: MARKANVÄNDNINGSPLANERING

Stöd enligt den här avdelningen skall avse följande:

a) åtgärder för ett hållbart utnyttjande av jordbruksmark, via

Art 34	Art	Anmärknings
i)	stöd för naturbetingade svårigheter, för jordbrukare i	P
	Stöden skall utgöra en kompensation för jordbrukarnas extra kostnader eller deras	

	bergsområden,		inkomstbortfall till följd av svårigheter för jordbruket i området. 2. Stöden skall beviljas jordbrukare som åtar sig att i minst 5 år efter den första utbetalningen fortsätta med sitt jordbruk i sådana områden som uppfyller kraven i artikel 47.2 och 47.3. 3. Stöden skall uppgå till ett belopp inom de gränser som anges i bilaga I. I väl motiverade fall kan ett högre stöd beviljas, under förutsättning att det genomsnittliga beloppet för alla stöd som beviljas på medlemsstatsnivå inte överskrider den övre gränsen. 4. Stöden skall gradvis trappas ner, ovanför en lägsta areal per gård som skall anges i programmet.	
		93.3	Statliga stöd för jordbrukare i syfte att kompensera naturbetingade svårigheter bergsområden och andra mindre gynnade områden får endast beviljas om de uppfyller kraven i artikel 35. I väl motiverade fall kan emellertid extra stöd beviljas utöver de belopp som fastställs i enlighet med artikel 35.3.	
ii)	stöd för jordbrukare i områden som inte är bergsområden men där det finns andra svårigheter,			P
iii)	Natura 2000-stöd,	36	Stöd enligt artikel 34 a iii) skall beviljas på årsbasis per hektar utnyttjad jordbruksareal, i syfte att kompensera jordbrukarna för kostnader eller inkomstbortfall på grund av svårigheter i områdena i fråga i samband med tillämpningen av direktiven 79/409/EEG och 92/43/EEG. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	P
iv)	stöd för miljövänligt jordbruk och för djurskydd,	37	1. Medlemsstaterna skall se till att det i alla delar av landet, och utifrån de specifika behoven, blir möjligt att lämna in ansökningar om de stöd som anges i artikel 34 a iv). 2. Stöd för miljövänligt jordbruk och för djurskydd skall beviljas jordbrukare som frivilligt gör åtaganden på dessa områden. Om det är väl motiverat för att uppnå vissa mål på miljöområdet får detta miljöstöd även beviljas andra markanvändare. 3. Stöden för miljövänligt jordbruk och för djurskydd får endast avse sådana åtaganden som klart anges i ett program och som går längre än gällande normer i enlighet med artiklarna 4 och 5 i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 och i bilagorna III och IV till den förordningen, eller längre än andra normer i den nationella lagstiftningen. Dessutom skall jordbrukare och andra markanvändare som gör miljöåtaganden inom jordbruket uppfylla minimikraven för gödningsmedel och växtskyddsprodukter, och detta skall också anges i programmet. Åtagandena skall gälla i 5 år. Om det är nödvändigt och väl motiverat kan en längre period fastställas för vissa typer av åtaganden, i enlighet med förfarandet i artikel 95.2. 4. Stöden skall beviljas på årsbasis, och de skall täcka extra kostnader och inkomstbortfall till följd av åtaganden som gjorts, samt vid behov även transaktionskostnader.	S

			Om det anses lämpligt kan stödmottagarna väljas ut genom en anbudsinfordran, på grundval av kriterier i fråga om ekonomi, miljö och djurskydd. töden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	
		93.4	Statliga stöd för jordbrukare i fråga om åtaganden om miljövänligt jordbruk eller om djurskydd får endast beviljas om de uppfyller kraven i artikel 37. I enlighet med artikel 37.4 får emellertid i våll motiverade fall extra stöd beviljas utöver de belopp som fastställs i bilaga I. Vål motiverade undantag får medges från den minimiperiod för sådana åtaganden som anges i artikel 37.3.	
v)	stöd för icke-produktiva investeringar;	38	Stöd enligt artikel 34 a v) skall beviljas för a) investeringar för att kunna fullgöra åtaganden enligt artikel 34 a iv). b) investeringar på en gård som höjer ett Natura 2000-områdes skönhets- eller rekreationsvärde för allmänheten.	S ?

1.	Med beaktande av punkterna 2, 3, 4 och 5 i den här artikeln skall medlemsstaterna fastställa vilka områden som berättigar till stöd enligt artikel 34 a i), ii) och iii) och 34 b i), iii), iv) och v).			
2.	För att kunna få stöd enligt artikel 34 a i) måste bergsområdena kännetecknas av avsevärda begränsningar i möjligheterna att utnyttja marken och betydande extra kostnader för detta, på grund av a) att höjden över havet gör klimatförhållandena mycket svåra, vilket avsevärt förkortar vegetationsperioden, b) att det på lägre höjd ofta finns sluttningar som är för branta för maskiner eller som kräver särskild och mycket dyr utrustning, eller en kombination av dessa två faktorer som var för sig är mindre akut men som tillsammans innebär en jämförbar svårighet. Områden norr om 62:a breddgraden och vissa angränsande områden skall betraktas som bergsområden. I programmen skall medlemsstaterna antingen bekräfta den definitiva avgränsningen av sina bergsområden eller ändra den i enlighet med särskilda bestämmelser som skall fastställas enligt förordandet i artikel 95.2.			
3.	För att få stöd enligt artikel 34 a ii) måste andra områden än bergsområden enligt punkt 2 a) präglas av betydande naturbetingade svårigheter, särskilt i fråga om lågproduktiv mark eller svåra klimatförhållanden, och det måste anses vara viktigt ur markanvändningssynpunkt att man fortsätter med ett extensivt jordbruk, b) präglas av särskilda svårigheter och av att en fortsatt markanvändning anses viktig för att bevara eller förbättra miljön, bevara landskapsbilden och ta vara på turismpotentien, eller för att skydda kustlinjen. Dessa områden måste omfattas jordbruksområden som är homogena i fråga om de naturliga produktionsförhållandena. De områden som enligt b) i första stycket präglas av särskilda svårigheter får sammanlagt utgöra högst 10 % av medlemsstatens yta. I programmen skall medlemsstaterna avgränsa dessa områden i enlighet med särskilda bestämmelser som skall fastställas enligt förordandet i artikel 95.2.			
4.	Sådana Natura 2000-jordbruksområden som utsetts enligt direktiven 79/409/EEG och 92/43/EEG skall berättiga till stöd enligt artikel 34 a ii).			
5.	Områden som av miljöskäl är lämpliga att beaktagas, t.ex. för att få ett skydd mot erosion eller för att utvidga skogsarealerna för att därigenom mildra klimatförändringen, skall berättiga till stöd enligt artikel 34 b i) och iii).			
	Sådana Natura 2000-skogsbruksområden som utsetts enligt direktiven 79/409/EEG och 92/43/EEG skall berättiga till stöd enligt artikel 34 b iv).			
	Skogsområden i vilka risken för bränder är medelhög eller hög skall berättiga till stöd enligt artikel 34 b v) i fråga om förebyggande åtgärder.			

b) åtgärder för ett hållbart utnyttjande av skogsmark, via

i)	en första beskogning av jordbruksmark,	40	1. Stöd enligt artikel 34 b i) får avse - startkostnader, - ett årligt bidrag per beskogad hektar, i syfte att täcka underhållskostnader under en period på högst 5 år, - ett årligt bidrag per hektar för att under en period på högst 10 år täcka inkomstbortfall på grund av beskogning för jordbrukare, sammanslutningar av jordbrukare, andra fysiska personer eller privaträttsliga subjekt som brukade marken innan den planterades med skog. 2. Stöd för beskogning av offentligägd jordbruksmark får endast täcka startkostnaderna. Om den jordbruksmark som skall planteras med skog arrenderas av en fysisk person eller ett privaträttsligt subjekt får de årliga bidragen enligt punkt 1 beviljas. 3. Stöd för beskogning av jordbruksmark får inte beviljas - jordbrukare som får stöd för förtidspension, - för plantering av julgranar. I fråga om snabbväxande arter som odlas på kort sikt får stöd för beskogning endast beviljas för startkostnaderna. 4. Stöden för jordbrukare och andra fysiska personer eller privaträttsliga subjekt får inte överskrida de högsta belopp som anges i bilaga I.	?
ii)	ett första införande av blandat jord- och skogsbruk på jordbruksmark,	41	1. Stöd enligt artikel 34 b ii) skall beviljas jordbrukare som börjar bedriva ett blandat extensivt jord- och skogsbruk. Stödet skall täcka startkostnaderna. 2. Ett blandat jord- och skogsbruk innebär att träd planteras och får växa upp på en gård där mark samtidigt används för jordbruk. 3. Stöd får inte beviljas för julgranar eller snabbväxande arter som odlas på kort sikt. 4. Stöden får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I.	S
iii)	en första beskogning av icke-jordbruksmark,	42	1. Stöd enligt artikel 34 b iii) skall täcka startkostnaderna för beskogning av mark som inte är stödberättigande enligt artikel 34 b i). 2. Stöd får inte beviljas för julgranar. 3. Stöden för jordbrukare och andra fysiska personer eller privaträttsliga subjekt får inte överskrida den övre gräns som anges i bilaga I.	?

iv)	Natura 2000-stöd,	43	Stöd enligt artikel 31 b iv) skall per år och per hektar skog beviljas privata skogsägare eller sammanslutningar av sådana, i syfte att ge kompensation för kostnader på grund av restriktioner för användningen av skog eller annan trädbevuxen mark i enlighet med direktiven 79/409/EEG och 92/43/EEG. Stöden skall ligga på en nivå inom de gränser som anges i bilaga I.	S
v)	stöd för miljövänligt skogsbruk,	44	1. Stöd enligt artikel 34 b v) skall per hektar skog beviljas stödmottagare som frivilligt gör åtaganden i fråga om ett miljövänligt skogsbruk. Stöden får endast avse sådana åtaganden som går längre än gällande krav. Åtagandena skall gälla i 5 år. Om det är nödvändigt och motiverat kan en annan period fastställas för vissa typer av åtaganden. 2. Stöden skall täcka extra kostnader till följd av åtagandena. De skall beräknas på grundval av faktiska kostnader. Stöden skall ligga inom de gränser som anges i bilaga I.	S
vi)	återställande av produktionspotentialen i skogsbruket, samt förebyggande åtgärder,	45	1. Stöd enligt artikel 34 b vi) skall beviljas för att återställa produktionspotentialen i skogar som skadats genom naturkatastrofer eller bränder, samt för att införa förebyggande åtgärder. 2. I fråga om bränder skall de förebyggande åtgärderna avse områden som i medlemsstaternas skyddsplaner klassificeras som områden med hög eller medelhög risk.	S
vii)	stöd för icke-produktiva investeringar.	46	Stöd enligt artikel 34 b vii) skall beviljas för investeringar i skogar a) som görs för att kunna fullgöra åtaganden enligt artikel 34 b v), eller b) som höjer områdets skönhets- eller rekreativsvärde för allmänheten.	S

AVSNITT 3, PRIORITERING 3: DIVERSIFIERAD EKONOMI OCH GOD LIVSKVALITET PÅ LANDSBYGDEN

Stöd enligt det här avsnittet skall avse följande:

a) åtgärder för att diversifiera ekonomin på landsbygden, genom

Art 49	Art	Anmärkningar
i)	en diversifiering till annan verksamhet än jordbruk,	S

ii)	nya och expanderande mikroföretag, satsningar på entreprenörskap och en allsidigare ekonomi,	51	Stöd enligt artikel 49 a ii) får endast avse mikroföretag enligt definitionen i kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003.	S
iii)	ökad turism,	52	Stöd enligt artikel 49 a iii) skall avse följande: a) småskalig infrastruktur, t.ex. informationscentra och skyltar vid sevärdheter, b) infrastruktur för fritids- och rekreationsändamål som gör det möjligt att ta sig fram till naturområden, samt inkvarteringsmöjligheter i mindre skala, c) utveckling och marknadsföring av koncept för landsbygdsturism	S
iv)	skydd, uppgradering och vård av naturarvet, med hållbar ekonomisk utveckling som mål;	53	Stöd enligt artikel 49 a iv) skall avse insatser för att höja allmänhetens miljömedvetande, förbättringar inom turismen, samt skydds- och förvaltningsplaner för Natura 2000-områden eller andra platser med ett högt naturvärde.	S

b) åtgärder för en bättre livskvalitet på landsbygden, genom

i)	garantier för grundläggande tjänster för näringsverksamheterna och befolkningen på landsbygden,	54	Stöd enligt artikel 49 b i) skall avse nya grundläggande tjänster i en by eller ett antal byar, samt småskalig infrastruktur i samband med detta.	S
ii)	förnyelse och utveckling i byarna, samt bevarande och uppgradering av landsbygdsarvet;	55	Stöd enligt artikel 49 b ii) skall avse studier och investeringar i samband med a) ett program för förbättringar och utveckling i en by, b) bevarande, förnyelse och uppgradering av landsbygdsarvet i en by eller en del av en by, t.ex. dess centrala del eller dess historiska minnesmärken eller monument.	S

c) kompetensutveckling för personer som är verksamma på de områden som omfattas av prioritering 3;

		56	Stöd enligt artikel 49 c får inte avse kurser eller praktik som är en del av den normala utbildningen på högstadienivå eller högre.	S
--	--	----	---	---

d) kompetens- och ledarskapsutveckling för att utarbeta och genomföra en lokal utvecklingsstrategi.

		57	Stöd enligt artikel 49 d skall avse a) studier kring det geografiska området i fråga, b) spridning av information om området och den lokala utvecklingsstrategin, c) utbildning för personal som deltar i utarbetandet och genomförandet av en landsbygdsutvecklingsstrategi, d) PR-arrangemang och ledarskapsutveckling	S
--	--	----	--	---

HÖGSTA DOMSTOLEN

UTLÅTANDE

Diariennr

OH 2003/66

Givet

Nr.

18.08.2003

TILL REPUBLIKENS PRESIDENT

HÄNVISNING

Justitieministeriets brev 30.6.2003 nr 12/08/2003

ÄRENDE

Ålands lagtings beslut 23.4.2003 om antagande av
landskapslag om finansiering av landsbygdsnä-
ringar

UTLÅTANDE

Högsta domstolen har granskat lagtingsbeslutet i det syfte som stadgas i 19 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland och får som sitt utlåtande värdsamt anföra följande.

Lagtinget har genom sitt beslut antagit en landskapslag om finansiering av landsbygdsnäringsringar. Lagtingsbeslutet genomför rådets förordning (EG) nr 1257/1999 om stöd från europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) i landskapet. Genomförandet medför att de finansieringssystem för landsbygdsnäringsringar som finansieras med landskapets medel förenhetligas med dem som delfinansieras från Europeiska gemenskapen. I beslutet finns bl.a. bestämmelser om de olika stödformerna, finansieringen av dem, förfarandet vid stödärenden, övervakning, återkrav och påföljder.

Föremålet för regleringen i lagtingsbeslutet hänför sig främst till området för jord- och skogsbruk. Enligt 18 § 15 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om jord- och skogsbruk och enligt

Avskrift till landskapsstyrelsen i landskapet Åland

18 punkten samma paragraf i fråga om tillvaratagande av jordbruks- och skogsmarks samt fiskevattnens produktionsförmåga. Jämlikt 27 § 15 punkten samma lag har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter.

Utifrån behörighetsfördelningen i självstyrelselagen har riket och landskapet tillämpat en ansvarsfördelning avseende de olika EG-stöden samt den nationella finansieringen. Landskapet har ansetts ha behörighet när det gäller strukturpolitiken och riket när det gäller pris- och marknadspolitiken. Härav följer att landskapet har ansetts ha behörighet när det gäller strukturstöden och stöd till landsbygdens utveckling. Av de stöd till landsbygdens utveckling som tillämpas i landskapet har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om startstöd och miljöstöd i enlighet med 18 § 10, 15, 17 och 22 punkten självstyrelselagen. Även stöd till jordbruk i mindre gynnande områden (s.k. LFA-kompensationsbidrag) har numera ansetts höra till landskapets behörighet. Behörigheten angående det nationella investeringsstödet hör till landskapet med stöd av 18 § 15 och 22 punkten självstyrelselagen. Högsta domstolen har intet att anmärka mot denna utgångspunkt för fördelningen av lagstiftningskompetensen.

I lagtingsbeslutet ingår ett flertal bemyndiganden att utfärda landskapsförordningar. Enligt 21 § 1 mom. självstyrelselagen kan landskapsstyrelsen då bemyndigande har givits i landskapslag genom landskapsförordning stadga om landskapsförvaltningens organisation och verksamhet, om verkställighet och tillämpning av lag samt om andra angelägenheter som hör till landskapets behörighetsområde. I 80 § Finlands grundlag begränsas emellertid möjligheten att utfärda förordningar. Enligt detta grundlagsstadgande skall bestämmelser om grunderna för individens rättigheter

och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Stadgandet i 80 § grundlagen bör beaktas vid tillämpningen av 21 § 1 mom. självstyrelselagen. Grundlagen förutsätter att det tydligt framgår hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte fyller de krav som grundlagen uppställer, är delegeringen i konflikt med 27 § 1 punkten självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelse från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning.

I 10 § 3 mom., 12 § 3 mom. och 19 § 6 mom. beslutet ingår bemyndiganden som gäller regleringen av stödbelopp, allmänna stöd villkor, genomförandet av systemet och förfarande vid återkrav. I 28 § 1 mom. beslutet berättigas landskapsstyrelsen att genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om angelägenheter som enligt Europeiska gemenskapens förordningar har överförts på medlemsstaten att bestämma. Ytterligare stadgas i 28 § 2 mom. att om ett ärende inte hör till området för lag kan landskapsstyrelsen utfärda närmare bestämmelser genom landskapsförordning om godtagbara kostnader, maximala totalinvesteringar, tiden för projekt och åtgärder, överföring av stöd samt om kalkyler och planer.

Enligt sin ordalydelse är delegeringsstadgandena synnerligen omfattande. Innehållet i delegeringen preciseras och begränsas emellertid av den gemenskapsrättsliga regleringen. Även om beslutet till denna del är missvisande hindrar den bakomliggande regleringen att rätten att utfärda förordningar används i strid med grundlagens krav. Emedan de EG-förordningar som reglerar dessa frågor bildar en gemensam reglering med lagtingsbeslutet kan regleringshelheten i detta fall godtas.

Skyddet för hemfriden är tryggad i 10 § grundlagen. I 10 § 3 mom. grundlagen stadgas att det genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas eller för att brott skall kunna utredas. I 17 § lagtingsbeslutet berättigas landskapsstyrelsen att låta sina tjänstemän utföra inspektioner hos en stödtagare. Enligt 17 § 2 mom. har landskapsstyrelsen rätt att inspektera husdjursbyggnader, odlingar, produktions- och förädlingsanläggningar, lager samt försäljnings- och marknadsföringsutrymmen. Stadgandet motsvarar i sak 44 § 3 mom. lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999), såsom detta lagrum lyder i lag 274/2003, som utgör motsvarande reglering i riket förutom att i rikslagen även stadgas att inspektioner inte får utföras i lokaler som omfattas av hemfriden. Hemfriden kan endast undantagsvis kränkas vid inspektioner i sådana utrymmen som nämns i lagrummet. Då den grundlagsskyddade hemfriden givetvis har samma utsträckning i landskapet som i riket bör den nämnda begränsningen anses gälla även i landskapet fastän den inte uttryckligen har tagits in i lagtingsbeslutet. Stadgandet i lagtingsbeslutet utgör därför inte en behörighetsöverskridning.

I 21, 22 och 25 § lagtingsbeslutet ingår bestämmelser om ränta och dröjsmålsränta. Jämlikt 27 § 41 punkten självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om andra än i denna paragraf särskilt nämnda privaträttsliga angelägenheter om de inte direkt hänför sig till ett rättsområde som enligt denna lag hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Stadgandena i 21 och 22 § lagtingsbeslutet gäller ränta och dröjsmålsränta på belopp som skall återbetalas avseende nationellt finansierat stöd och stöd som

delfinansierats av EU. I stadgandena bestäms att räntan skall följa räntelagens stadganden varför det i lagtingsbeslutet inte ingår regler som hör till rikets behörighet.

Enligt 25 § lagtingsbeslutet får den ränta en kreditinrättning uppbär för räntestödslån vara högst lika stor som den ränta vilken kreditinrättningen vid ifrågavarande tidpunkt allmänt tillämpar på lån som beviljats för liknande ändamål. Stadgandet överensstämmer i sak med stadgandet i 29 § 1 mom. lagen om finansiering av landsbygdsnärningar och har med stöd av 19 § 3 mom. självstyrelselagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet kunnat upptas i beslutet fastän stadgandet är av rikslagstiftningsnatur.

I 19 § lagtingsbeslutet ingår ett hänvisningsstadgande till rikets lag om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961). Jämlikt 27 § 23 punkten självstyrelselagen har riket behörighet i fråga om verkställighet av domar. Stadgandet i 19 § beslutet gäller i första hand återkrav av stöd hos stödtagaren och denna fråga hör till beslutets egentliga lagstiftningsområde som är jord- och skogsbruk. Stadgandet i beslutet innehåller inte självständiga bestämmelser om verkställighet av återkrav utan hänvisar till bestämmelserna i rikets lag varför stadgandet har kunnat intas i beslutet.

I 26 och 27 § lagtingsbeslutet ingår bestämmelser om straff. Det är fråga om brott mot bestämmelser om tystnadsplikt och brott mot den gemensamma jordbrukspolitiken. Trots sin vaga utformning måste stadgandena hänföra sig enbart till de rättsområden som ovan konstaterats höra till landskapets lagstiftningsbehörighet och föranleder därför inte, med beaktande av 18 § 25 punkten självstyrelselagen, någon anmärkning.

Ur 29 § lagtingsbeslutet framgår att besvär över lagligheten av landskapsstyrelsens beslut får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Bestämmelsen i 29 § lagtingsbeslutet överensstämmer med 25 § 2 mom. självstyrelselagen och har därför kunnat intas i beslutet.

Därför och då lagtingsbeslutet inte heller i övrigt föranleder anmärkning torde hinder för dess ikraftträdande inte föreligga.

De handlingar som bilagts justitieministeriets skrivelse återställs.

President

Leif Sevón

Föredragande

Frey Nybergh

Avskriftens riktighet bestyrker på dagen
för Högsta domstolens utlåtande.

Föredragande

Frey Nybergh

I ärendets handläggning har deltagit presidenten Sevón, justitieråden Taipale, Tulokas, Bygglin och Koskelo. Föredragande har varit Frey Nybergh.

MMM:n vuonna 2006 julkaisemat työryhmämuistiot

2006:1 Peltobiomassa, liikenteen biopolttonesteet ja biokaasu-jaosto.
II väliraportti
ISBN 952-453-253-0

